

2013 metų veiklos apžvalga

Ižangos žodis

Lietuvoje, kaip ir visame pasaulyje, teismai nuolat susiduria su situacijomis, kai vienas teismo proceso dalyvis lieka nepatenkintas jei ne pačiu išnagrinėtoje byloje teismo priimtu sprendimu, tai teisiniu procesu, jo trukme ar pan.

Iš dalies tokių nepasitenkinimą galima neutralizuoti įgyvendinant teisę į apeliaciją, ypač remiantis psichologiniu, arba subjektyviuoju jos efektyvumo aspektu. Juolab kad Lietuvoje apeliacija yra absoliuti.

Lietuvoje esant stipriam instanciniam mentalitetui, aiškėja, kad jis su apeliacijos efektyvumu neturi ir negali turėti nieko bendra, nes dėl jo didėja teismų darbo krūvis, atitinkamai ilgėja bylų išnagrinėjimo terminai, o jeigu siekiama juos sutrumpinti, pasitaiko, kad suprastėja bylų išnagrinėjimo kokybė ir pan.

Šiuolaikinėje transformacijų visuomenėje paprastai nebeužtenka, kad teisinis reguliavimas „išlaikytų“ adekvatumo realybei testą: jis turi turėti ir tam tikrą pridėtinę vertę. Protingas kompromisas. Štai atsakymas, kurį tikriausiai visi žinome.

Žvelgiant iš tolimos perspektyvos dažnai viskas atrodo labai paprasta: efektyvi pažeistų materialinių teisių gynyba iš vienos pusės, ir maksimaliai greitas teisinės taikos tarp bylos šalių atkūrimas – iš kitos. Tačiau kaip to pasiekti vienu metu, kai tikrovėje šie tikslai vienas kitam prieštarauja arba atitinka vienas kitą tik iš dalies?

Tai kasdieninė dilema, su kuria kasdien susiduria apeliacines bylas nagrinėjantys Lietuvos apeliacinio teismo teisėjai.

Tęsdami tradiciją kasmet pristatyti praėjusių metų veiklos rezultatus, tikimės, kad ji bus įdomi ir naudinga Lietuvos visuomenei.

Visuomet laukiame atsiliepimų apie savo veiklą, nes konstruktyvi kritika padės mums gerinti savo darbą, atkreipti dėmesį į visuomenei aktualias problemas ir prisidėti prie didesnio pasitikėjimo teismų sistema.

2013 metų veiklos ataskaitoje rasite ne tik pagrindinę informaciją apie Teismo veiklą, bet ir trumpos informacijos apie pagrindines 2013 metais pastebėtas teismų praktikos tendencijas.

Pagarbiai

Egidijus Žironas

Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas Aloyzas Kruopys:

Visiems gerai žinoma patarlė „Kas nedirba, tas neklysta“ neišvengiamai pasireiškia ir teismų darbe. Todėl Lietuvos apeliacinio teismo paskirtis yra ne tik identifikuoti, bet ir pašalinti pirmosios instancijos teismų padarytas klaidas bei tokiu būdu užtikrinti, kad neįsiteisėtų nepagrįsti ir (ar) neteisėti teismų nuosprendžiai bei nutartys.

Lietuvoje veikiantis apeliacijos modelis lemia tai, kad apeliacinės instancijos teismas turi pareigą ištaisyti ir teisės aiškinimo bei taikymo, ir faktinių aplinkybių nustatymo klaidas, todėl Lietuvos apeliacinio teismo praktikoje pirmosios instancijos teismų sprendimų baudžiamosiose bylose pakeitimo ar panaikinimo priežastys yra įvairios – nuo techninių rašymo ar skaičiavimo apsirikimo klaidų iki esminių Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) pažeidimų. Tačiau apibendrintai galima išskirti kelias Lietuvos apeliacinio teismo baudžiamosiose bylose formuojamos teismų praktikos tendencijas, išryškėjusias 2013 metais.

Viena iš tendencijų yra ta, kad 2013 metais daugėjo apeliacine tvarka išnagrinėtų baudžiamųjų bylų, kuriose nuspręsta dėl per ilgos baudžiamojo proceso trukmės nuteistiesiems skirti mažesnio dydžio ar švelnesnės rūšies bausmės, negu buvo paskyręs pirmosios instancijos teismas. Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijoje įtvirtinta pareiga klausimus, susijusius su asmeniui pareikštu kaltinimu, išnagrinėti per įmanomai trumpiausią laiką. BPK taip pat yra įtvirtinta nusikalstamos veikos padarymu kaltinamo asmens teisė, kad jo byla būtų išnagrinėta per kuo trumpiausią laiką. Dažnai ilga baudžiamojo proceso trukmė būna susijusi su pačių baudžiamojon atsakomybėn traukiamų asmenų veiksmais, kuriais siekiama vilkinti bylos nagrinėjimą, tačiau pasitaiko ir tokių atvejų, kai ilgą bylos tyrimo bei nagrinėjimo trukmę lemia nepakankamai intensyvūs, nekokybiški, o tam tikrais atvejais – netgi aplaidūs teisėsaugos institucijų veiksmai.

Europos Žmogaus Teisių Teismas, taip pat ir Lietuvos Aukščiausiasis Teismas ne kartą savo sprendimuose yra pažymėjęs, kad viena iš tinkamų ir pakankamų teisinės gynybos dėl pernelyg ilgo baudžiamojo proceso trukmės priemonių yra bausmės sumažinimas kaltinamiesiems. Šios pozicijos laikosi ir Lietuvos apeliacinis teismas. Spręsdamas, ar baudžiamasis procesas nuo nusikalstamos veikos padarymo iki nuosprendžio įsiteisėjimo truko nepateisinamai ilgai, Lietuvos apeliacinis teismas atsižvelgia į konkrečios bylos faktines aplinkybes, bylos sudėtingumą, baudžiamojon atsakomybėn traukiamo asmens elgesį viso proceso metu, valdžios institucijų veiksmus, organizuojant bylos procesą, ir kitas aplinkybes. Nuo minėtų aplinkybių visumos priklauso ir terminas, kuriam suėjus, baudžiamasis procesas gali būti pripažintas besitęsiančiu nepateisinamai ilgą laiką. 2013 metais Lietuvos apeliaciniame teisme išnagrinėtose baudžiamosiose bylose terminas, kuriam suėjus, buvo konstatuota nepateisinamai ilga baudžiamojo proceso trukmė, svyruoja nuo 4 iki 10 metų (vidurkis – 7 metai).

Lietuvos apeliacinis teismas ilgą baudžiamojo proceso trukmę vis dažniau svarbia aplinkybe pripažįsta ir nagrinėjant skundus dėl įtariamiesiems ar kaltinamiesiems taikomos griežčiausios kardomosios priemonės – suėmimo. Lietuvos apeliacinio teismo sprendimuose pažymima, kad teismas itin atidžiai turi svarstyti suėmimo termino pratęsimo klausimą, kai ši kardomoji priemonė yra taikoma gana ilgą laiko tarpą, kadangi kardomoji priemonė neturi tapti galimai būsimos laisvės atėmimo bausmės atlikimo forma. Taip pat atkreipiamas dėmesys į tai, kad kardomųjų priemonių tikslai neretai gali būti pasiekti, asmenims taikant ir kitas, už suėmimą švelnesnes kardomasias priemones. Viena iš tokių švelnesnių kardomųjų priemonių yra užstatas, kuris šiuo metu Lietuvos Respublikoje yra taikomas gana retai, tačiau Lietuvos apeliacinis teismas, išvelgdamas šios kardomosios priemonės taikymo efektyvumą, 2013 metais ją ėmė taikyti dažniau.

Viena iš pagrindinių 2013 metais Lietuvos apeliacinio teismo praktikoje įtvirtintų naujovių būtent ir yra galimybė aukštesniajam teismui, nagrinėjant skundą dėl žemesniojo teismo nutarties, kuria asmeniui paskirta konkreti kardomoji priemonė ar pratęstas jos taikymo terminas, ne tik panaikinti žemesniojo teismo nutartį (kaip buvo iki šiol), bet ir ta pačia nutartimi žemesniojo teismo taikytą kardomąją priemonę pakeisti kita kardomąja priemone ar kardomosiomis priemonėmis.

Dar viena apeliacine tvarka nagrinėjant baudžiamąsias bylas 2013 metais išryškėjusi tendencija yra civilinių teisinių santykių dekriminalizavimas. Teismų praktikoje vis aktualesnis tampa klausimas dėl tinkamo baudžiamosios atsakomybės atribojimo nuo kitų atsakomybės rūšių, ypačingai nuo civilinės atsakomybės. 2013 metais Lietuvos apeliaciniame teisme šis klausimas dažniausiai buvo sprendžiamas, nagrinėjant apeliacinius skundus dėl nuosprendžių, kuriais asmenys pripažinti kaltais pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – BK) 183 straipsnį ir BK 184 straipsnį. Tais atvejais, kai asmenys yra nuteisti už svetimo, juridiniams asmenims priklausančio turto, kuriuo asmenys turi teisę disponuoti, iššvaistymą ar pasisavinimą, taip pat, kai pažeidžiant lizingo sutarties sąlygas, kitiems asmenims yra perleidžiamas lizingo bendrovei priklausantis turtas, dažnai iškyla klausimas dėl asmenų veiksmų vertinimo - ar tokie veiksmai turi būti traktuojami kaip baudžiamojo įstatymo uždraustos nusikalstamos veikos padarymas, ar kaip civilinius teisinius santykius reglamentuojančių teisės normų bei konkrečių tarp šalių sudarytų sutarčių pažeidimas.

2013 metais Lietuvos apeliacinis teismas keliose bylose konstatavo, kad asmenys buvo nepagrįstai nuteisti pagal BK 183 straipsnį ir BK 184 straipsnį, kadangi tarp šalių buvo susiklostę civiliniai teisiniai santykiai ir nebuvo pagrindo jų kriminalizuoti. Motyvuodamas tokius sprendimus Lietuvos apeliacinis teismas vadovavosi Lietuvos Aukščiausiojo Teismo formuojama teismų praktika, tačiau pats šioje srityje taip pat pateikė teismų praktikos naujovių. Pavyzdžiui, dviejose bylose buvo nuspręsta, kad individualios įmonės turtas nėra laikomas svetimu tos įmonės savininkui, o vienoje byloje buvo išaiškinta, kad uždarnosios akcinės bendrovės, kurios visos akcijos

priklauso vienam asmeniui, turtas nėra svetimas vieninteliam šios bendrovės akcininkui. Žinoma, tokia Lietuvos apeliacinio teismo praktika yra nauja ir nėra aišku, ar tokiai pozicijai pritaras Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, tačiau tai rodo, kad Lietuvos apeliacinis teismas savo sprendimais aktyviai prisideda prie teisinės minties vystymo bei baudžiamosios politikos formavimo.

Dar vienas iš Lietuvos apeliacinio teismo formuojamos naujos teismų praktikos pavyzdžių yra 2013 metais keliose nutartyse įtvirtintas visiškai naujas požiūris į procesinės prievartos priemonės – laikino nuosavybės teisės apribojimo – taikymo apimtį. Iki šių nutarčių priėmimo, nusprendus asmens turtui paskirti laikiną nuosavybės teisės apribojimą, šis apribojimas buvo taikomas visam turtui, nedarant išimčių atskirai turto daliai, kuri galbūt yra būtina baudžiamojon atsakomybėn traukiamo asmens būtinoms poreikiams tenkinti. Minėtose nutartyse Lietuvos apeliacinis teismas suformulavo mintį, kad laikino nuosavybės teisės apribojimo taikymo atveju asmeniui turi būti paliekama galimybė disponuoti dalimi piniginių lėšų, būtinų pragyvenimui (būsto išlaikymui, maisto įsigijimui ir kt.). Ši nauja Lietuvos apeliacinio teismo praktika rodo, kad nuolat siekiama pusiausvyros tarp nukentėjusiųjų (visuomenės) interesų bei baudžiamojon atsakomybėn traukiamų asmenų teisių užtikrinimo.

Civilinių bylų skyriaus pirmininkas Artūras Driukas:

Per paskutiniuosius penkerius metus Lietuvos apeliacinis teismas susidūrė su sparčiai didėjančiu teisme gaunamų civilinių bylų su apeliaciniais ir atskiraisiais skundais skaičiumi.

2009–2011 metais Lietuvos apeliaciniame teisme gaunamų civilinių bylų su apeliaciniais skundais skaičius kasmet padidėdavo vidutiniškai po 33 proc., lyginant su praėjusiais metais. 2012 m. metais gautų civilinių bylų su apeliaciniais skundais skaičius stabilizavosi (padidėjo 1 proc.), o 2013 metais – ėmė mažėti (sumažėjo 16 proc.).

2009 m. Lietuvos apeliaciniame teisme gautų civilinių bylų su atskiraisiais skundais skaičius išaugo 79 proc., lyginant su 2008 m., 2010 m. – 30 proc., o nuo 2011 m. stabilizavosi ir iki 2013 m. (imtina) kasmet mažėjo po 3 proc. per metus.

Smarkiai padidėjęs Lietuvos apeliaciniame teisme gautų civilinių bylų su apeliaciniais ir atskiraisiais skundais skaičius lėmė išaugusius civilinių bylų nagrinėjimo terminus. Pačiu kritiškiausiu laikotarpiu, 2011-2012 metais, vidutinė civilinių bylų su apeliaciniais skundais nagrinėjimo trukmė sudarė pusantrų metų, o vidutinė civilinių bylų su atskiraisiais skundais nagrinėjimo trukmė – pusė metų, skaičiuojant nuo civilinių bylų su apeliaciniais ir atskiraisiais skundais gavimo Lietuvos apeliaciniame teisme dienos.

Siekiant sumažinti civilinių bylų išnagrinėjimo terminus, buvo optimizuotas turimų vidinių žmoniškųjų išteklių darbo organizavimas, maksimizuojant jų darbo krūvį, o taip pat gauta pagalba iš išorės – laikinai perkeltas vieno teisėjo etatas, dvigubai padidintas teisėjų padėjėjų skaičius.

Tokiu būdu 2014 metų pradžioje Lietuvos apeliaciniame teisme gautų bylų su apeliaciniais skundais išnagrinėjimo terminus pavyko sumažinti iki vienerių metų, o bylų su atskiraisiais skundais – iki 3-4 savaičių. Per 2014 metus Lietuvos apeliacinis teismas yra išsikėlęs sau tikslą civilinių bylų su apeliaciniais skundais vidutinius išnagrinėjimo terminus sumažinti iki 6 mėnesių, o taip pat išlaikyti stabilų atskirųjų skundų išnagrinėjimo 3 savaičių terminą.

Pažymėtina, jog Lietuvos apeliaciniame teisme gaunamų civilinių bylų skaičiaus išaugimą lėmė Lietuvos valstybėje vykstantys ekonominiai bei socialiniai pokyčiai. Kartu tai lėmė naujų kategorijų civilinių bylų atsiradimą bei tam tikrų kategorijų civilinių bylų skaičiaus išaugimą ar sumažėjimą.

Per paskutiniuosius penkerius metus fiksuojamas pradėtų įmonių bankroto procesų skaičiaus didėjimas. 2009 m. Lietuvos Respublikoje buvo pradėti 1844 įmonių bankroto procesai, 2010 m. – 1637, 2011 m. – 1274, 2012 m. – 1400, o 2013 m. – 1546 įmonių bankroto procesai (Įmonių bankroto valdymo departamento prie LR Ūkio ministerijos pateikiami įmonių bankroto procesų duomenys). Lietuvos apeliaciniame teisme tai lėmė išaugusį atskirųjų skundų skaičių dėl apygardų teismų, kaip pirmosios instancijos teismų, nutarčių teisėtumo ir pagrįstumo, kuriomis yra išsprendžiami bankroto bylų iškelimo, atsisakymo kelti bankroto bylas, administratoriaus paskyrimo, atstatydinimo, kreditorių susirinkimo nutarimų ginčijimo, kreditorių reikalavimų patvirtinimo ir kiti klausimai.

2011 m. bankroto byla buvo iškelta AB bankui SNORAS, o 2013 m. – AB Ūkio bankui. Šių komercinių bankų bankrotas Lietuvos apeliaciniame teisme lėmė naujų kategorijų civilinių bylų atsiradimą, kuriose apeliacine tvarka sprendžiami ginčai dėl indėlių draudimo išmokų, investicijų nuvertėjimo, *inter alia*, kuriose ginčijamos obligacijų pasirašymo ir indėlio sertifikato įsigijimo sutartys.

Pastebima tendencija, jog vis daugiau įmonių savo finansinius sunkumus siekia spręsti restruktūrizavimo būdu, tačiau per metus teismuose pradėtų restruktūrizavimo procesų skaičių svyravimai nėra žymūs: 2009 m. Lietuvos Respublikoje buvo pradėtas 71 įmonių restruktūrizavimo procesas, 2010 m. – 59, 2011 m. – 58, 2012 m. – 44, 2013 m. – 46 (Įmonių bankroto valdymo departamento prie LR Ūkio ministerijos pateikiami įmonių restruktūrizavimo procesų duomenys).

Per paskutinius penkerius metus žymiai išaugo apeliacine tvarka nagrinėjamų civilinių bylų skaičius, kuriose savo teises gina kreditoriai skolininkų neatsiskaitymo ir nemokumo atvejais. Tai *actio Pauliana* ieškiniai, ieškiniai dėl skolos priteisimo, reiškiami skolininkams ar asmenims, atsakantiems už pagrindinio skolininko prievolių tinkamą įvykdymą laidavimo sutarties, garantijos ar kitų prievolių įvykdymo užtikrinimo būdų pagrindu. Padaugėjęs kredito gavėjų neatsiskaitymo su komerciniais bankais, kaip kredito davėjais, atveju, stebima žymi tendencija, kai jie, gindami savo, kaip kreditorių, teises nutraukia kredito sutartis ir reikalauja visos susidariusio įsiskolinimo sumos priteisimo ne tik iš kredito gavėjų, bet ir iš asmenų,

užtikrinusių tinkamą pagrindinio skolininko prievolių įvykdymą. Taip pat padaugėjo civilinių bylų, kuriose keliama reikalavimai, susiję su lizingo sutarčių nutraukimu ir nutraukimo padarinių taikymu bei keliama lizingo sutarčių nutraukimo teisėtumo klausimai.

Pastaruoju metu daugėja civilinių bylų, kuriose ieškiniu reiškiamų reikalavimų teisinis pagrindas – neteisėtas komercinės paslapties naudojimas ir atskleidimas bei nesąžiningos konkurencijos veiksmai.

Lietuvos apeliaciniame teisme per pastaruosius keletą metų taip pat stebima civilinių bylų dėl užsienio teismų (arbitražo teismų) sprendimų pripažinimo ir leidimo juos vykdyti Lietuvos Respublikoje sudėtingėjimo tendencija.

Pastaraisiais metais, kaip ir praėjusiais metais, didžiąją dalį Lietuvos apeliacinio teismo nagrinėjamų šios kategorijos bylų sudaro civilinės bylos dėl užsienio valstybių teismų sprendimų, priimtų civilinėse bylose, kylančiose iš ūkinių-komercinių teisinių santykių bei šeimos teisinių santykių, pripažinimo ir leidimo vykdyti Lietuvos Respublikoje. Didėjant asmenų judėjimo Europos Sąjungoje mastams, pastebimas Lietuvos apeliaciniame teisme gaunamų prašymų dėl kitų Sąjungos valstybių narių teismų sprendimų paskelbimo vykdytiniais Lietuvos Respublikoje gausėjimas ir sudėtingėjimas. Į teismą kreipiamasi dėl kitų Europos Sąjungos teismų sprendimų, susijusių su įvaikinimu, tėvystės nustatymu, apribojimu ir nuginčijimu, giminystės ryšių nustatymu ir kt. Pažymėtina, kad teismo nagrinėjamose civilinėse bylose, susijusiose su šeimos teisiniais santykiais, aiškiai pastebimas teisme gaunamų prašymų, susijusių su ES teisės aktais nereglamentuotais klausimais – fizinių asmenų teisiniu statusu ir jo pasikeitimais, turto, esančio Lietuvos Respublikos ir kitų Europos Sąjungos valstybių teritorijoje, paveldėjimo ir kt. gausėjimas. Taip pat padaugėjo civilinių bylų dėl neteisėto vaiko išvežimo ar negrąžinimo (tarptautinio vaiko grobimo) civilinių teisinių padarinių taikymo.

Teisme taip pat daugėja bylų, kurių problematika iki tol apskritai nebuvo nagrinėta Lietuvos apeliaciniame teisme. Šiose bylose išnagrinėtų klausimų spektras yra labai platus ir varijuoja nuo ne Europos Sąjungos valstybių teismų sprendimų bankroto bylose, sukeliančių Lietuvos Respublikos teisei sistemai neįprastas teises pasekmes, pripažinimo ir leidimo vykdyti Lietuvos Respublikoje problematikos, iki itin sudėtingų tarptautinio komercinio arbitražo bei investicinio arbitražo klausimų, teisingumo įstaigų jurisdikcijos paskirstymo tarp Europos Sąjungos valstybių narių problemų nagrinėjimo.

Pastaraisiais metais Lietuvos apeliaciniame teisme taip pat yra jaučiamas tarptautinių civilinių procesų reglamentuojančių Lietuvos Respublikos nacionalinės teisės aktų pakeitimų poveikis. 2011 m. spalio 1 d. įsigaliojus CPK 809 straipsnio redakcijai, buvo numatyta supaprastinta civilinės būklės aktų įrašų pakeitimo ir atnaujinimo užsienio valstybės teismo sprendimo pagrindu tvarka, remiantis kuria, įsiteisėjusio užsienio teismo sprendimo dėl santuokos nutraukimo, gyvenimo skyrium (separacijos) ar santuokos pripažinimo negaliojančia pagrindais Lietuvos Respublikoje civilinės būklės aktų įrašai keičiami ir atnaujinami netaikant specialios užsienio teismų sprendimų

pripažinimo procedūros. Kita vertus, taikant šią civilinės būklės aktų keitimo ir atnaujinimo tvarką, Lietuvos apeliaciniame teisme buvo pradėta gauti prašymų dėl šių užsienio teismų sprendimų pagrindu atliktų civilinės būklės aktų įrašų pripažinimo negaliojančiais.

TEISMO SUDĖTIS

2013 m. pabaigoje Lietuvos apeliaciniame teisme dirbo 31 teisėjas: teismo pirmininkas Egidijus Žironas, Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas Aloyzas Kruopys, Civilinių bylų skyriaus pirmininkas Artūras Driukas, Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjai Valdimaras Bavėjanas, Albinas Bielskis, Kęstutis Jucys, Laima Garnelienė, Regina Gaudutienė, Viktoras Kažys, Svajūnas Knizleris, Rūta Mickevičienė, Violeta Ražinskaitė, Linas Šiukšta, Elena Vainienė, Linas Žukauskas, Civilinių bylų skyriaus teisėjai Alė Bukavinienė, Virginija Čekanauskaitė, Audronė Jarackaitė, Danutė Gasiūnienė; Rasa Gudžiūnienė, Konstantinas Gurinas, Kazys Kailiūnas, Danutė Milašienė, Marytė Mitkuvienė, Nijolė Piškinaitė, Gintaras Pečiulis, Alvydas Poškus, Donatas Šernas, Egidija Tamošiūnienė, Vigintas Višinskis.

Lietuvos apeliaciniame teismo Civilinių bylų skyriuje 2013 metais darbą pradėjo dvi naujos teisėjos – anksčiau Klaipėdos apygardos teisme teisėja dirbusi Danguolė Martinavičienė ir Mykolo Romerio universiteto profesorė Egidija Tamošiūnienė. Metų pabaigoje Teisme karjerą baigė buvęs ilgametis Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkas Vytas Milius ir pastaraisiais metais Teisme dirbęs buvęs Klaipėdos apygardos teismo pirmininkas Algirdas Gailiūnas.

Duomenys apie teisėjus:

Teisėjų etatų skaičius Lietuvos apeliaciniame teisme – 33 (2013 m. gruodžio 31 d. duomenimis).

Paskirtų teisėjų skaičius Lietuvos apeliaciniame teisme – 31 (2013 m. gruodžio 31 d. duomenimis).

TEISMO PERSONALAS

2013 m. gruodžio 31 d. duomenimis Lietuvos apeliaciniame teisme be teisėjų dirbo 104 darbuotojai (valstybės tarnautojų – 87, dirbančių pagal darbo sutartį – 17).

TEISMO STRUKTŪROS POKYČIAI

2013 m. Lietuvos apeliacinio teismo struktūra keitėsi nedaug. Siekiant spartinti civilinių ir baudžiamųjų bylų nagrinėjimą, Lietuvos apeliaciniame teisme papildomai buvo įsteigti 20 teisėjų padėjėjų etatai – 16 etatų Civilinių bylų skyriuje ir 4 etatai – Baudžiamųjų bylų skyriuje.

LIETUVOS APELIACINIO TEISMO ATSTOVŲ DALYVAVIMAS TEISMŲ SAVIVALDOS INSTITUCIJŲ, DARBO GRUPIŲ VEIKLOJE IR TEISĖKŪROJE 2013 M.

Dalyvavimas teisėjų savivaldos institucijose ir darbo grupių veikloje

Lietuvos apeliacinio teismo vadovai ir teisėjai visuomet aktyviai dalyvavo ir dalyvauja teismų savivaldos bei visuomeninėje veikloje: Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkas Egidijus Žironas *ex officio* yra Teisėjų tarybos narys, Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėja Laima Garnelienė dirbo ir 2012 m. buvo pakartotinai išrinkta Teisėjų tarybos nare bei sekretore, du Lietuvos apeliacinio teismo teisėjai – Vigintas Višinskis ir Gintaras Pečiulis – taip pat yra Teisėjų tarybos nariai.

Du Lietuvos apeliacinio teismo teisėjai dirbo Teisėjų garbės teismo nariais, vienas jų – Teisėjų garbės teismo pirmininko pavaduotoju. Vienas Lietuvos apeliacinio teismo teisėjas dirbo Teisėjų etikos ir drausmės komisijoje, vienas teisėjas – Pretendentų į teisėjus egzamino komisijoje, viena teisėja – Pretendentų į teisėjus atrankos komisijoje, viena teisėja – Nuolatinės teisėjų veiklos vertinimo komisijoje.

Lietuvos apeliacinio teismo teisėjai dirbuoja ne tik mūsų šalies, bet ir tarptautinėse teismų sistemos savivaldos institucijose. Lietuvos apeliacinio teismo teisėjai dalyvauja Europos teismų tarybų tinklo sudaromų darbo grupių veikloje.

Teismo atstovai (teisėjai, teismo pirmininko ir skyrių pirmininkų patarėjai ir padėjėjai, kt.) dirbo Teisėjų tarybos 2013 metais ir anksčiau sudarytose darbo grupėse, sprendžiančiose įvairius su sėkminga teismų sistemos veikla susijusius klausimus.

Lietuvos apeliacinis teismas gali didžiuotis taip pat ir savo kasdieniu indėliu į teisinės doktrinos plėtojimą, būsimųjų teisininkų ir teisėjų rengimą, teisininkų praktikų kvalifikacijos tobulinimą – dalis Lietuvos apeliacinio teismo teisėjų ir personalo 2013 metais dirbo ir akademinį darbą aukštosiose teisininkus rengiančiose mokyklose bei Teisėjų mokymo centre. Pažymėtina, jog Lietuvos apeliacinio teismo teisėjais dirba du Mykolo Romerio universiteto profesoriai, kai kurie patarėjai bei padėjėjai yra apgynę socialinių mokslų (teisės) daktaro disertacijas bei 2013 metais dirbo aktyvų akademinį darbą. Keletas teismo darbuotojų savo teises žinias gilina studijuodami doktorantūroje.

Lietuvos apeliacinio teismo teisėjų padėjėjai kasmet sėkmingai laiko teisėjų egzaminus ir pradeda teisėjo karjerą.

Dalyvavimas teisėkūroje

Šalia pagrindinės Lietuvos apeliacinio teismo veiklos svarbu paminėti ir tai, kad Lietuvos apeliacinio teismo atstovai dalyvavo rengiant bei tobulinant įstatymus bei šalies teisės sistemai svarbius teisės aktus.

2013 m. įvairioms institucijoms buvo teiktos pastabos arba pasiūlymai dėl teisės aktų:

- pasiūlymai ir pastabos dėl Civilinio proceso kodekso pakeitimų;
- pastabos dėl Baudžiamojo proceso ir Baudžiamojo kodeksų, Administracinių teisės pažeidimų kodekso straipsnių pakeitimų projektų;
- pastabos dėl naujos Informacijos apie teismų veiklą teikimo visuomenės informavimo priemonėms taisyklių;
- pastabos dėl Įmonių bankroto įstatymo pakeitimų.

Kreipimaisi į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą

Lietuvos apeliacinis teismas į Lietuvos Respublikos Konstitucinį Teismą 2013 metais kreipėsi vieną kartą baudžiamojoje byloje Nr. 1A-6/2013 (Nr. 1A-4/2014) su prašymu išaiškinti, ar neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatomis Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 255 straipsnio ir 256 straipsnio nuostatos, kurios draudžia baudžiamąją bylą nagrinėjančiam teismui savo iniciatyva pakeisti inkriminuojamos veikos faktines aplinkybes iš esmės skirtingomis, bei nuostatos, numatančios, kad baudžiamojon atsakomybėn traukiamas asmuo gali būti pripažintas kaltu pagal kitą baudžiamąjį įstatymą, negu nurodyta kaltinime, numatanti lengvesnį nusikaltimą ar baudžiamąjį nusižengimą, iš anksto nepranešus šiam asmeniui ir kitiems nagrinėjimo teisme dalyviams apie tokią galimybę, jeigu iš esmės nėra keičiamos inkriminuojamos veikos faktinės aplinkybės.

Ta pačia Lietuvos apeliacinio teismo nutartimi taip pat buvo prašoma išaiškinti, ar neprieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos nuostatomis ir konstituciniams teisingumo ir teisinės valstybės principams BPK 320 straipsnis ta apimtimi, kuria yra draudžiama baudžiamąją bylą apeliacine tvarka nagrinėjančiam teismui pakeisti inkriminuojamos veikos faktines aplinkybes iš esmės skirtingomis, kai to nėra prašoma paduotuose apeliaciniuose skunduose, bei BPK 326 straipsnio 1 dalies 4 punkto nuostatos ta apimtimi, kuria draudžiama apeliacinės instancijos teismui panaikinti nuosprendį ir perduoti bylą iš naujo nagrinėti teismui, kai, bylą nagrinėjant apeliacine tvarka, paaiškėja naujos faktinės aplinkybės, tačiau apeliaciniuose skunduose nėra prašoma pakeisti faktines bylos aplinkybes.

Dėl šių klausimų Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas priėmė 2013 m. lapkričio 15 d. nutarimą.

KVALIFIKACIJOS KĖLIMAS

Lietuvos apeliacinio teismo vadovybė didelį dėmesį skiria teisėjų ir darbuotojų profesinių gebėjimų tobulinimui. Personalas skatinamas dalyvauti įvairiose konferencijose ir seminaruose Lietuvoje bei užsienyje. Keliant kvalifikaciją teisėjų ir teismo personalo gaunamos žinios yra efektyviai panaudojamos tiesioginiame teismo personalo, teisėjų padėjėjų, patarėjų darbe.

2013 m. vasario 7–8 dienomis Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkas ir Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas dalyvavo Molėtų rajone įsikūrusio Mokymo centro organizuojamame seminare „Kriminalinė žvalgyba“.

2013 m. balandžio 7–10 dienomis Civilinių bylų skyriaus pirmininkas Austrijoje gilino žinias civilinės teisės srityje.

2013 m. gegužės 27–29 dienomis Lietuvos apeliacinio teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus pirmininkas ir dalis Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų dalyvavo Molėtų rajone įsikūrusio Mokymo centro organizuojamoje apeliacinės instancijos teismų teisėjų kvalifikacijos kėlimo programoje.

2013 m. gegužės 30–31 dienomis Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėja ir dalis Civilinių bylų skyriaus padėjėjų dalyvavo Molėtų rajone įsikūrusio Mokymo centro organizuotame seminare „Lyginamoji sutarčių teisė“.

2013 m. birželio 3–6 dienomis Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkas ir visi Civilinių bylų skyriaus teisėjai dalyvavo Molėtų rajone įsikūrusio Mokymo centro organizuojamoje apeliacinės instancijos teismų teisėjų kvalifikacijos kėlimo programoje.

2013 m. I–jį pusmetį Civilinių bylų skyriaus teisėjai dalyvavo: Europos Teisėjų tinklo civilinės ir komercinės teisės klausimams spręsti 11-ame Tinklo susitikime Belgijoje, OECD-GVH RCC organizuotame seminare konkurencijos klausimais Vengrijoje, Europos vidaus rinkos ir harmonizavimo tarnybos organizuotame seminare Ispanijoje, ENCJ organizuotame darbo grupės posėdyje Italijoje, Nacionalinės magistratų mokyklos organizuotuose ES teisėjų mokymuose Prancūzijoje, OHIM organizuotame seminare intelektinės nuosavybės klausimais Ispanijoje, Europos Teismų tarybų tinklo susitikime (ENCJ) Generalinėje asamblėjoje Bulgarijoje, Nacionalinio magistratų instituto organizuotame seminare „Teisinė anglų kalba“ Rumunijoje.

2013 m. rugsėjo 24–26 dienomis Lietuvos apeliacinio teismo pirmininkas ir visi Civilinių bylų skyriaus teisėjai dalyvavo Molėtų rajone įsikūrusio Mokymo centro organizuojamoje apeliacinės instancijos teismų teisėjų kvalifikacijos kėlimo programoje.

2013 m. spalio 15–19 dienomis Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus pirmininkas dalyvavo Europos Sąjungos Apeliacinių teismų pirmininkų III konferencijoje Ispanijoje.

2013 m. II–jį pusmetį Civilinių bylų skyriaus teisėjai dalyvavo: projekto „Teisėjų mokymo sistemos stiprinimas Lietuvoje pagal Šiaurės-Baltijos mobilumo programą viešajam administravimui“ studijų vizituose Islandijoje ir Švedijoje, trečiojoje kasmetinėje tarptautinėje konferencijoje „Ukrainos Aukščiausios teisėjų kvalifikacijos komisijos teisinis statusas“ Ukrainoje, Europos patentų akademijos ir organizacijos EPO organizuotuose teisėjų mokymuose intelektinės nuosavybės teisių apsaugos tema Kroatijoje, Europos Teismų tarybų tinklo susitikime (ENCJ) darbo grupės susitikime Belgijoje, seminare Tarpvalybinių bylų praktika tema „Tarpvalstybiniai piniginiai reikalavimai ir Europos E-teisingumo sistema“ Nyderlanduose.

2013 metais Lietuvos apeliacinio teismo Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjai dalyvavo: Europos teisėjų tarybų tinklo darbo grupės „Standartai III“ susitikimuose Prancūzijoje ir Turkijoje, konferencijoje „Prekyba žmonėmis“ Estijoje, Europos Tarybos Teisingumo efektyvumo komisijos plenariniame susirinkime Prancūzijoje, Europos Sąjungos organizuotame renginyje „Dėl Teisingumo veiksmingumo stiprinimo Kroatijos Respublikoje“ Kroatijoje, Europos Tarybos Teisingumo efektyvumo komisijos plenariniame susirinkime Prancūzijoje.

BENDRADARBIAVIMAS. TEISINIS ŠVIETIMAS

2013-aisiais Lietuvos apeliacinis teismas, kaip ir ankstesniais metais, skyrė daug dėmesio įvairioms bendradarbiavimo formoms.

2013 m. vasario 21 d. Lietuvos Respublikos Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetas, Lietuvos apeliacinis teismas ir Lietuvos advokatūra surengė apskritojo stalo diskusiją „Piktnaudžiavimas, lengvabūdiškumas ar normali praktika: ar tikrai asmenys suimami tik tada, kai būtina?“ Anot daugelio diskusijoje dalyvavusių asmenų, Lietuvos prokurorai itin dažnai prašo suimti nusikaltimais įtariamus asmenis, o teismai pernelyg lengvai patenkina šiuos prašymus. Renginyje dalyvavo politikai, teismų, prokuratūros ir kitų teisėsaugos institucijų atstovai, mokslininkai, žmogaus teisių gynėjai, žiniasklaidos atstovai ir kt.

2013 m. balandžio 30 d. Lietuvos apeliacinis teismas ir Vilniaus universiteto Teisės fakultetas surengė apskritojo stalo diskusiją „Kriminalinės žvalgybos informacijos rinkimo būdų sankcionavimas ir šios informacijos panaudojimas baudžiamosiose bylose“. Renginyje buvo dalinamasi nuomonėmis apie mokslinius ir praktinius kriminalinės žvalgybos informacijos duomenų rinkimo ir jos panaudojimo nagrinėjant bylas teismuose ypatumus, galimus trukdžius. Diskusijos metu buvo išklaustytos teisėsaugos institucijų, mokslininkų, politikų bei visuomenės veikėjų nuomonės.

2013 m. balandžio 18–20 d. Lietuvos apeliacinio teismo kvietimu Lietuvoje lankėsi Ukrainos Aukščiausiojo specializuoto teismo delegacija. Svečiai lankėsi Lietuvos apeliaciniame teisme, susipažino su teismo veikla, teisėjais, su teisingumo ministru J. Bernatoniū aptarė Lietuvos ir Ukrainos

teisines sistemas, lankėsi Lietuvos Aukščiausiajame Teisme, Trakų rajono apylinkės teisme.

2013 m. gegužę Lietuvos apeliaciniame teisme lankėsi ir teismų sistemos veikla domėjosi Ispanijos Aukščiausiosios teisėjų tarybos vadovo, Ispanijos Aukščiausiojo Teismo pirmininko Gonzalo Moliner Tamborero vadovaujama delegacija. Svečiai iš Ispanijos domėjosi Lietuvos apeliacinio teismo veikla ir Lietuvos teismų sistema. Ypatingo svečių dėmesio sulaukė pastaraisiais metais didėjęs Lietuvos teisėjų darbo krūvis ir tai, kokių priemonių dėl to imtasi, kaip efektyviai naudojami žmogiškieji ištekliai siekiant susidoroti su dideliais krūviais. Taip pat Ispanijos teisėjus domino bylų skirstymo sistema, teisėjų mokymas, įvairūs bylų nagrinėjimo ypatumai.

2013 m. pabaigoje dienos šviesą išvydo mokslo studija „Šeimos bylų nagrinėjimo ir teismo sprendimų vykdymo ypatumai“, kurioje gvildenami svarbiausi šeimos teisės klausimai bei atskleidžiamas glaudus materialinės ir procesinės teisės ryšys. Šią studiją redagavo mokslinės redaktorės Lietuvos apeliacinio teismo teisėja prof. dr. Egidija Tamošiūnienė ir advokatė, M. Romerio universiteto Civilinės ir komercinės teisės katedros doc. dr. Inga Kudinavičiūtė–Michailovienė. Recenzantai – prof. dr. Stasys Vėlyvis ir Lietuvos apeliacinio teismo teisėjas prof. dr. Vigintas Višinskis. Studijoje skiriamas nemažas dėmesys šeimos byloms, turinčioms užsienio elementą – analizuojami klausimai, kylantys tėvams nesusitariant dėl vaiko gyvenamosios vietos nustatymo skyrybų atveju, dalyvavimo jį auklėjant ir pan., analizuojant tokių problemų priežastis ir galimus sprendimų būdus. Studija vertinga tuo, kad nuomonę dėl įvairių socialiai jautrių klausimų (pvz., vaikų perdavimo, bendravimo su vaikais) išsako ne tik mokslininkai, bet ir teismų sprendimus vykdančios teisininkai praktikai – antstoliai.

2013 m. spalio 24–25 d. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijoje vyko tarptautinė mokslinė-praktinė konferencija „Teismo sprendimų vykdymas kaip sąlyga efektyviai teisminei gynybai“. Konferenciją organizavo Mykolo Romerio universitetas, LR teisingumo ministerija ir Lietuvos apeliacinis teismas. Dvi dienas trukusi konferencija buvo padalinta į tris dalis. Pirmojoje dalyje diskutuota apie teisę įvykdyti teismo sprendimą nacionaliniu ir tarptautiniu aspektais. Antroji renginio dalis buvo skirta teismų sprendimų vykdymui Europos Sąjungoje. Trečiojoje dalyje dalyviai diskutavo apie vykdymo proceso efektyvumą skatinančius veiksnius. Konferencijoje dalyvavo ir pasisakė Vengrijos, Kroatijos, Prancūzijos, Italijos, Latvijos ir Lietuvos mokslininkai ir praktikai.

2013 m. birželio 23–26 d. Lietuvos apeliacinio teismo teisėjų delegacija dalyvavo Krokuvos apeliacinio teismo (Lenkija) organizuotoje tarptautinėje konferencijoje ir skaitė pranešimus temomis „Europos mokėjimo įsakymas“, „Europos ieškiniai dėl nedidelių sumų“ ir „Europos arešto orderis“.

2013 metais teismų žurnalui „Teismai.lt“ buvo parengtas interviu su teisėja R. Gudžiūniene „Rašytinis procesas: beveik nelieka galimybių vilkinti bylas“. 2011 m. spalio 1 d. įsigaliojusios Civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) pataisos iš esmės pakeitė civilinį procesą. Vienos iš svarbių pataisų esmė –

apeliacinėje instancijoje buvo pereita nuo žodinio prie rašytinio proceso principo, t. y. žodinis procesas civilinėse bylose, nagrinėjamos apeliacine tvarka, po pataisų įsigaliojimo vyksta ganėtinai retai. Apie rašytinio proceso naudą ir buvo kalbėtasi su Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėja.

2013-ųjų gruodžio viduryje Lietuvos apeliacinio teismo (Apeliacinių rūmų) 80 metų ir Vilniaus apygardos teismo 95 metų įkūrimo proga šių teismų vadovai surengė iškilmingą susirinkimą, kurio metu buvo skaitomos paskaitos apie teismų istoriją, vyko koncertas.

2013 metais Teismas surengė kelis susitikimus / ekskursijas su įvairaus amžiaus moksleiviais ir studentais (įskaitant ir užsienio studentus), pasakojo jiems apie Teismo istoriją, teismų sistemą, Teismo kompetenciją, atsakė į klausimus apie teismus ir teisėjus.

FINANSAVIMAS

2013 metais Lietuvos apeliaciniam teismui buvo skirta 9536 tūkst. Lt (iš jų darbo užmokesčiui – 6888 tūkst. Lt). Ilgalaikio turto įsigijimui 2013 m. lėšų Lietuvos apeliaciniam teismui skirta nebuvo. 2013 metais Lietuvos apeliacinis teismas darbo užmokesčio ir socialinio draudimo srityje liko skolingas 373,9 tūkst.Lt.

LIETUVOS APELIACINIO TEISMO 2013 M. VYKDYTOS VIDAUS IR APYGARDŲ TEISMŲ ADMINISTRACINĖS VEIKLOS PRIEŽIŪROS APŽVALGA

Dėl apygardų teismų/šių teismų teisėjų veiklos administracinės priežiūros tvarka 2013 m. iš viso buvo išnagrinėti 56 skundai/prašymai: 36 dėl Vilniaus apygardos teismo, 10 – Kauno apygardos teismo, 6 – Klaipėdos apygardos teismo, 2 – Šiaulių apygardos teismo ir 2 – Panevėžio apygardos teismo. Tik 11 (arba 20 proc.) jų buvo pripažinti pagrįstais (2 atvejai) arba iš dalies pagrįstais (9 atvejai): atitinkamai 3 dėl Vilniaus apygardos teismo, 3 – Kauno apygardos teismo, 3 – Klaipėdos apygardos teismo, 2 – Šiaulių apygardos teismo. Pagrįstų ar iš dalies pagrįstų skundų/prašymų dėl Panevėžio apygardos teismo ar šio teismo teisėjų veiklos nebuvo gauta.

Daugelyje skundų/prašymų buvo keliami procesinio pobūdžio klausimai. Pagrįstais ar iš dalies pagrįstais buvo pripažinti tokie skundai/prašymai, kuriuose buvo skundžiamasi, pavyzdžiui, dėl teisėjo darbo organizavimo ir neetiško elgesio, netinkamo nutarties kopijos įteikimo pareiškėjui, netinkamo procesinių dokumentų nuasmeninimo ir pan.

**BAUDŽIAMŪJŲ BYLŲ, IŠNAGRINĖTŲ
LIETUVOS APELIACINIAME TEISME
2013 METAIS, STATISTIKA**

Lietuvos apeliacinio teismo nagrinėjamas baudžiamąsias bylas galima suskirstyti į tris grupes:

1. Apeliacine tvarka nagrinėjamos bylos – bylos, kurios nagrinėjamos pagal apeliacinius skundus dėl pirmosios instancijos teismo nuosprendžių bei Lietuvos Respublikos baudžiamojo proceso kodekso (toliau – BPK) 318 straipsnio 1 dalyje nurodytų nutarčių (nutartys nutraukti baudžiamąją bylą ir nutartys, priimtose išnagrinėjus bylas dėl priverčiamųjų medicinos priemonių taikymo).

2. Skundų dėl žemesniųjų teismų nutarčių bylos, kurios pagal skundų pobūdį gali būti skirstomos į keturias grupes:

a) skundai, paduodami ir nagrinėjami BPK X dalyje nustatyta tvarka;

b) skundai dėl suėmimų;

c) skundai dėl nutarčių, susijusių su nuosprendžių vykdymu;

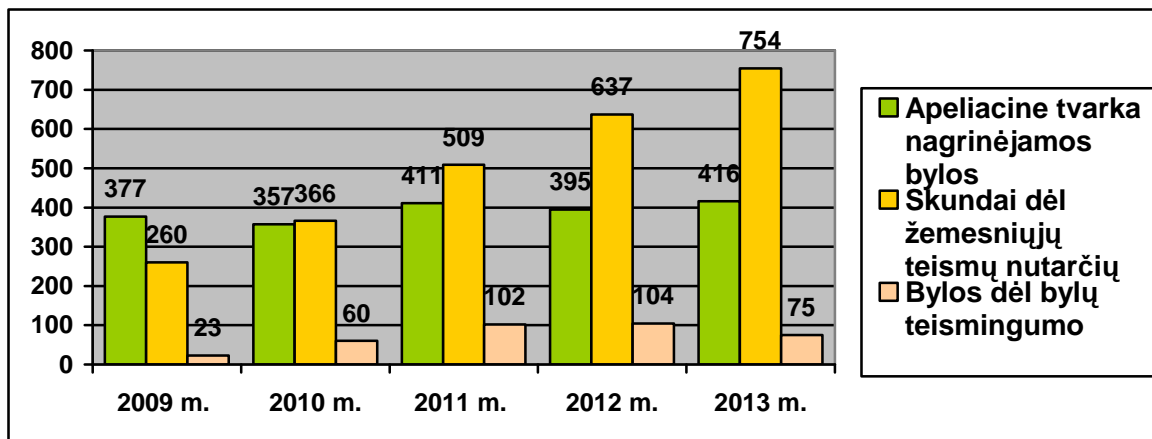
d) skundai dėl asmenų išdavimo Tarptautiniam Baudžiamajam Teismui ar pagal Europos arešto orderį.

3. Bylos dėl bylų teisingumo.

Toliau pateiktoje lentelėje bei diagramoje matyti baudžiamųjų bylų skyriuje išnagrinėtų bylų skaičiaus kitimas 2009–2013 metais¹

Išnagrinėta	2009 metai	2010 metai	2011 metai	2012 metai	2013 metai
Apeliacine tvarka nagrinėjamos bylos	377	357	411	395	416
Skundai dėl žemesniųjų teismų nutarčių	260	366	509	637	754
Bylos dėl bylų teisingumo	23	60	102	104	75
Iš viso išnagrinėta bylų	660	783	1022	1136	1245

¹ Duomenys gauti naudojantis teismų informacine sistema „LITEKO“.

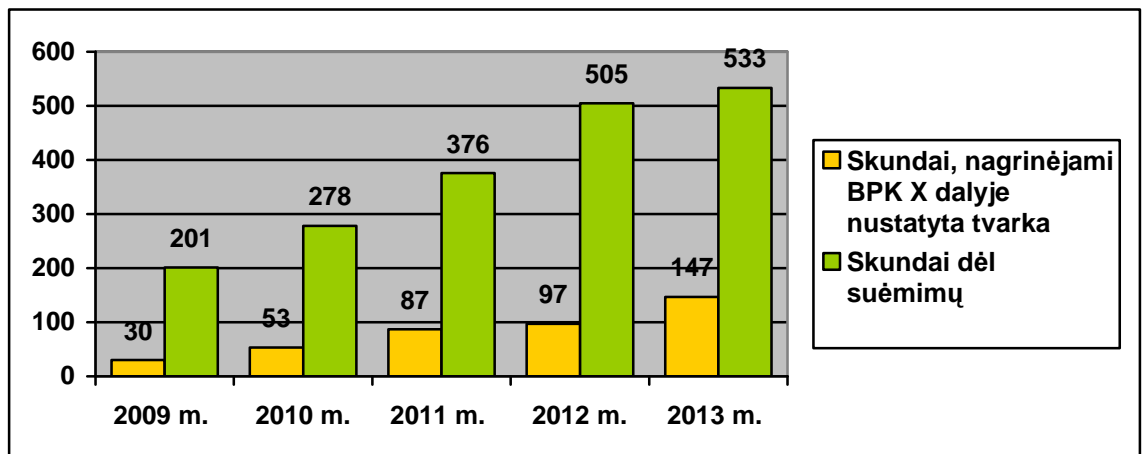
Apeliacine tvarka nagrinėjamų bylų skaičius nuo 2009 metų nėra žymiai kintantis (2013 metais šis skaičius, lyginant su 2012 metais, padidėjo 5 %). Tuo tarpu Lietuvos apeliacinio teismo baudžiamųjų bylų skyriuje išnagrinėjamų skundų dėl žemesniųjų teismų nutarčių skaičius kasmet ženkliai didėja.

2013 metais išnagrinėtų skundų dėl žemesniųjų teismų nutarčių skaičius, lyginant su 2012 metais, padidėjo 18 %, o lyginant su 2009 metais, padidėjo beveik tris kartus. 2012 metais, lyginant su 2011 metais, buvo stebimas 25 % augimas. Tai rodo, kad šios kategorijos bylų skaičius kasmet nuosekliai didėja. Minėtos kategorijos bylų skaičiaus augimą lemia skundų, nagrinėjamų BPK X dalyje nustatyta tvarka, ir skundų dėl suėmimų skaičiaus nuolatinis didėjimas, stebimas jau nuo 2009 metų.

2013 metais žymiai padidėjo ir skundų dėl nutarčių, susijusių su nuosprendžių vykdymu, skaičius. 2012 metais buvo išnagrinėti 22 skundai dėl nutarčių, susijusių su nuosprendžių vykdymu, o 2013 metais jau išnagrinėti 64 šios rūšies skundai. Skundų dėl nutarčių, susijusių su nuosprendžių vykdymu, skaičiaus padidėjimą 2013 metais labiausiai sąlygojo Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso 64¹ straipsnio įsigaliojimas ir skundų, susijusių su šio straipsnio taikymu, atsiradimas.

Žemiau pateiktoje lentelėje bei diagramoje matyti 2009 – 2013 metais išnagrinėtų skundų dėl suėmimų ir skundų, nagrinėjamų BPK X dalyje nustatyta tvarka, skaičiaus kitimas:

Išnagrinėta	Skundai, nagrinėjami BPK X dalyje nustatyta tvarka	Skundai dėl suėmimų
2009 m.	30	201
2010 m.	53	278
2011 m.	87	376
2012 m.	97	505
2013 m.	147	533

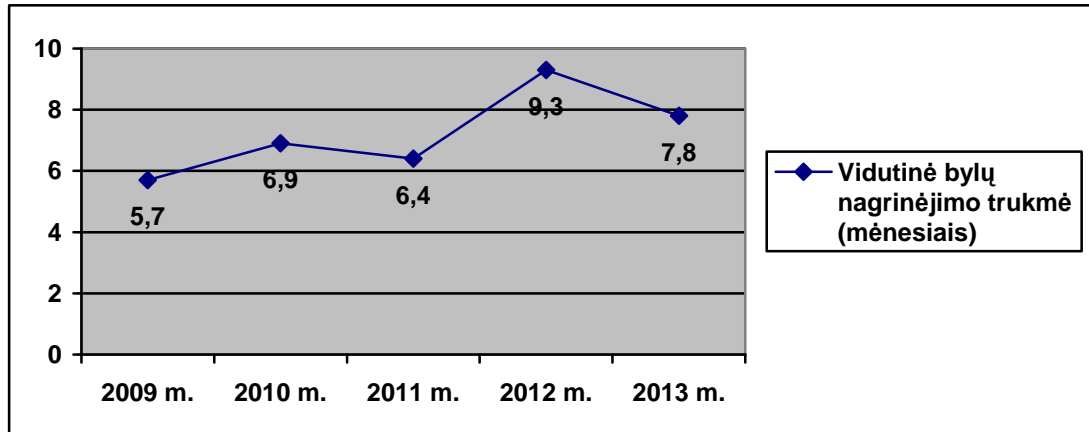
Kaip matyti iš anksčiau pateiktos lentelės bei diagramos, 2013 metais, lyginant su 2012 metais, Lietuvos apeliaciniame teisme išnagrinėtų skundų, nagrinėjamų BPK X dalyje nustatyta tvarka, skaičius padidėjo 52 %, o nuo 2009 metų šis skaičius padidėjo beveik 5 kartus.

Skundų dėl suėmimų skaičius nuo 2012 metų šiek tiek stabilizavosi. 2013 metais, lyginant su 2012 metais, šių skundų skaičius padidėjo 6 %, kai tuo tarpu 2012 metais, lyginant su 2011-aisiais, šių skundų skaičius buvo padidėjęs net 34 %, o nuo 2009 metų šis skaičius yra padidėjęs 2,7 karto.

Bendras Lietuvos apeliaciniame teisme 2013 metais išnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičius (1245 bylos), lyginant su 2012 metais (1136 bylos), padidėjo 10 %. Lyginant su 2009 metais, šis skaičius padidėjo beveik 2 kartus.

Nuolatinis baudžiamųjų bylų skaičiaus didėjimas sąlygoja ženklų Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų darbo krūvio padidėjimą bei ilgą apeliacine tvarka nagrinėjamų bylų išnagrinėjimo trukmę. Skundų dėl žemesniųjų teismų nutarčių išnagrinėjimo trukmė yra stabili, kadangi pagal BPK imperatyvias normas jie turi būti išnagrinėti per 7 dienas nuo skundo gavimo dienos.

Apeliacine tvarka nagrinėjamų bylų vidutinės išnagrinėjimo trukmės dinamika 2009 – 2013 metais²

Iš pateiktos diagramos matyti, kad apeliacine tvarka nagrinėjamų baudžiamųjų bylų nagrinėjimo trukmė šiek tiek stabilizavosi, tačiau šios kategorijos bylų išnagrinėjimas tik per ilgesnį nei pusės metų laikotarpį yra sunkiai suderinamas su asmens teise į tai, kad jo byla per kuo trumpiausią laiką teisingai išnagrinėtų nepriklausomas ir nešališkas teismas. Taip pat pažymėtina, kad daugumoje bylų asmenims yra taikoma griežčiausia kardomoji priemonė - suėmimas, skiriama viena iš griežčiausių bausmių – terminuotas laisvės atėmimas, ir visos šios priemonės, suvaržančios pagrindines žmogaus teises ir laisves, yra taikomos dar nesant įsiteisėjusio teismo nuosprendžio, kuriuo asmuo būtų pripažintas kaltu padaręs nusikalstamą veiką.

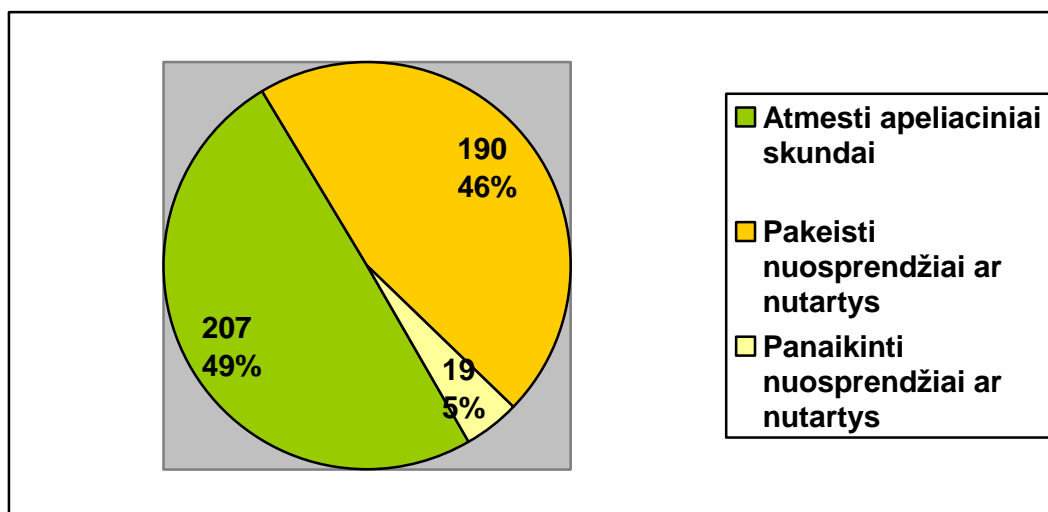
Tokią ilgą apeliacine tvarka nagrinėjamų baudžiamųjų bylų išnagrinėjimo trukmę be kitų faktorių sąlygoja ir nepakankamas Baudžiamųjų bylų skyriaus teisėjų skaičius. Teisėjų kolegijos priverstos skelbti ilgas, kelis mėnesius trukančias pertraukas tarp teismo posėdžių ne tik dėl kitų proceso dalyvių užimtumo, bet ir todėl, jog nėra galimybės artimesniu laiku suderinti kitų teismo posėdžių datą su visais kolegijos nariais.

Siekiant sutrumpinti bylų išnagrinėjimo terminus, optimizuoti teisėjų darbo krūvį, buvo inicijuotas klausimas dėl teisėjų bei teisėjų padėjėjų skaičiaus Lietuvos apeliacinio teismo Baudžiamųjų bylų skyriuje padidinimo. 2013 metų sausio mėnesio pabaigoje Lietuvos apeliacinio teismo Baudžiamųjų bylų skyriui buvo skirti keturi papildomi teisėjų padėjėjų etatai, o nuo 2014 metų sausio 10 d. Baudžiamųjų bylų skyriuje pareigas pradėjo eiti naujas teisėjas, ir teisėjų skaičius padidėjo nuo 13 iki 14 teisėjų. Tačiau šis teisėjų skaičiaus padidinimas neišsprendžia didelio teisėjų darbo krūvio problemos, kadangi vis dar neatstatytas 2007–2008 metais Baudžiamųjų bylų skyriuje dirbusių teisėjų skaičius (15 teisėjų), nors tais metais išnagrinėtų baudžiamųjų bylų skaičius buvo du kartus mažesnis nei 2013 metais.

² Duomenys gauti naudojantis teismų informacinės sistemos „LITEKO“ pateikta ataskaita Nr. 0206 _ 1.

Apeliacine tvarka nagrinėjamų bylų išnagrinėjimo rezultatai 2013 metais

Žemiau pateiktoje diagramoje nurodomas skaičius bylų ir jų procentinė išraiška, kuriose pirmosios instancijos teismo nuosprendžiai ar nutartys palikti nepakeisti, pakeisti ar panaikinti³.

Apeliacine tvarka 2013 metais išnagrinėtų baudžiamųjų bylų pasiskirstymas pagal apygardos teismus, dėl kurių nuosprendžių ir nutarčių buvo pateikti apeliaciniai skundai

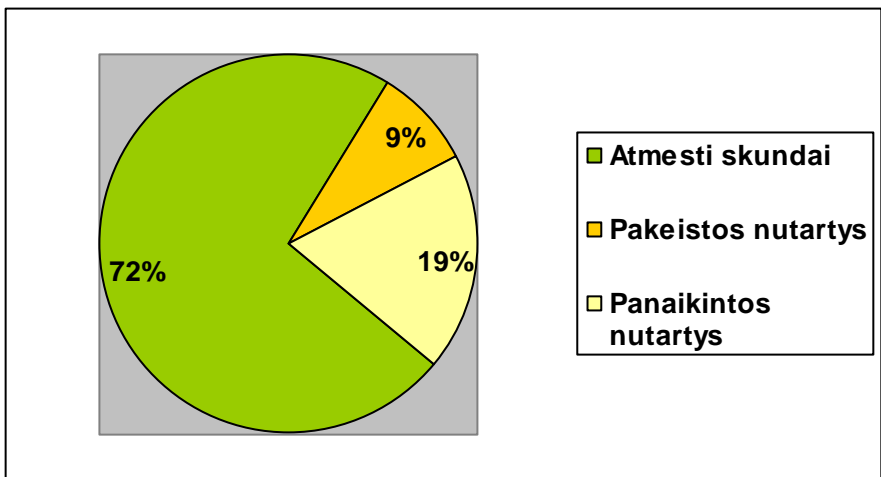
Teismas, dėl kurio procesinių sprendimų pateikti apeliaciniai skundai	Bendras bylų skaičius ⁴	Bylų, kuriose apeliaciniai skundai atmesti, skaičius	Bylų, kuriose procesiniai sprendimai pakeisti, skaičius	Bylų, kuriose procesiniai sprendimai panaikinti, skaičius
Vilniaus apygardos teismas	121	67 (55 %)	48 (40 %)	6 (5 %)
Kauno apygardos teismas	118	52 (44 %)	61 (52 %)	5 (4 %)

³ Panaikintais laikomi tik tie nuosprendžiai, kurie yra panaikinti visa apimtimi, nepriklausomai nuo „LITEKO“ sistemoje pažymėto bylos išnagrinėjimo rezultato. Nuosprendžiai, kuriuose yra panaikinama tik jo dalis, o likusi dalis paliekama nepakeista, laikomi pakeistais nuosprendžiais.

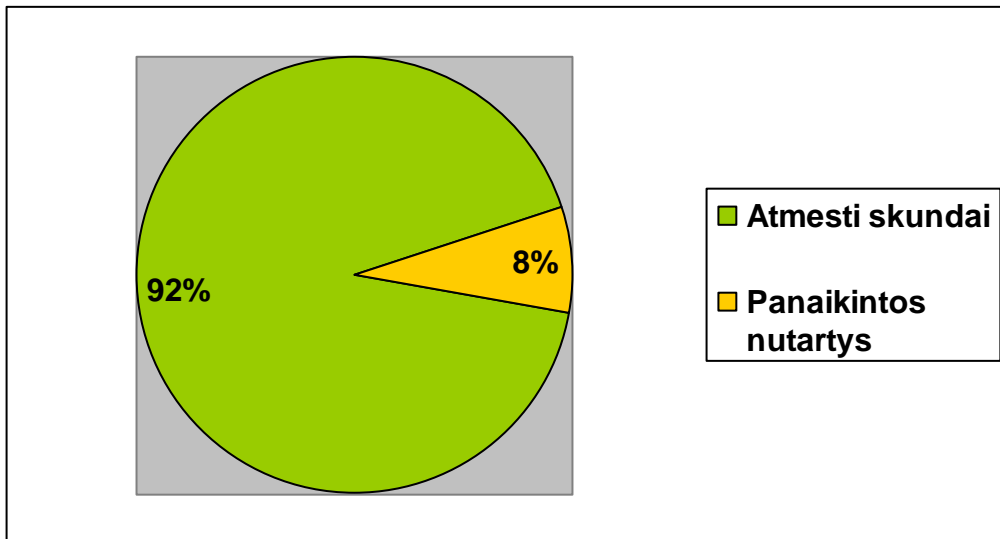
⁴ Bylų skaičiai apskaičiuoti vieną baudžiamąją bylą prilyginant vienam vienetui, nepriklausomai nuo to, kiek apeliacinių skundų ir dėl kelių asmenų buvo išnagrinėta toje byloje.

Klaipėdos apygardos teismas	76	38 (50 %)	35 (46 %)	3 (4 %)
Šiaulių apygardos teismas	44	24 (54 %)	17 (39 %)	3 (7 %)
Panevėžio apygardos teismas	57	26 (46 %)	29 (50 %)	2 (4 %)

**Skundų dėl žemesniųjų teismų nutarčių (išskyrus dėl suėmimų)
išnagrinėjimo rezultatai 2013 metais**

**Skundų dėl kardamosios priemonės (suėmimų) išnagrinėjimo rezultatai
2013 metais**

CIVILINIŲ BYLŲ, IŠNAGRINĖTŲ LIETUVOS APELIACINIAME TEISME 2013 METAIS, STATISTIKA

Lietuvos apeliaciniame teisme 2013 metais buvo išnagrinėta 1523 civilinių bylų (2012 metais – 1125 civilinės bylos, 2011 metais – 750 civilinių bylų, 2010 metais – 706 civilinės bylos, 2009 metais – 567 civilinės bylos, 2008 metais – 492 civilinės bylos, 2007 metais – 447 civilinės bylos, 2006 metais – 367 civilinės bylos) pagal apeliacinius skundus.

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos, išnagrinėjusios iš esmės civilines bylas pagal paduotus apeliacinius skundus, iš 1523 pagal apeliacinius skundus iš esmės išnagrinėtų civilinių bylų :

- 908 bylose atmetė apeliacinius skundus ir pirmosios instancijos teismo sprendimus paliko nepakeistus (2012 metais – 665, 2011 metais – 406 bylose, 2010 metais – 376 bylose, 2009 metais – 285 bylose, 2008 metais – 237 bylose, 2007 metais – 224 bylose 2006 metais – 196 bylose);

- 253 bylose pirmosios instancijos teismo sprendimus pakeitė (2012 metais – 177, 2011 metais – 127 bylose, 2010 metais – 133 bylose, 2009 metais – 128 bylose, 2008 metais – 98 bylose, 2007 metais – 88 bylose, 2006 metais – 72 bylose);

- 161 bylose pirmosios instancijos teismo sprendimus panaikino ir priėmė naujus sprendimus (2012 metais – 139, 2011 metais – 84 bylose, 2010 metais – 80 bylų, 2009 metais – 60 bylų, 2008 metais – 46 bylose, 2007 metais – 48 bylose, 2006 metais – 36 bylose);

- 92 bylose sprendimus panaikino ir bylas perdavė nagrinėti iš naujo pirmosios instancijos teismams (2012 metais – 70, 2011 metais – 35 bylose, 2010 metais – 34 bylose, 2009 metais – 21 byloje, 2008 metais – 56 bylose, 2007 metais – 46 bylose, 2006 metais – 36 bylose);

- 11 bylų sprendimus panaikino ir bylas nutraukė (2012 metais -11, 2011 metais – 11 bylų, 2010 metais – 5 bylose, 2009 metais – 7, 2008 metais – 5, 2007 metais – 3 bylose, 2006 metais – 18 bylų);

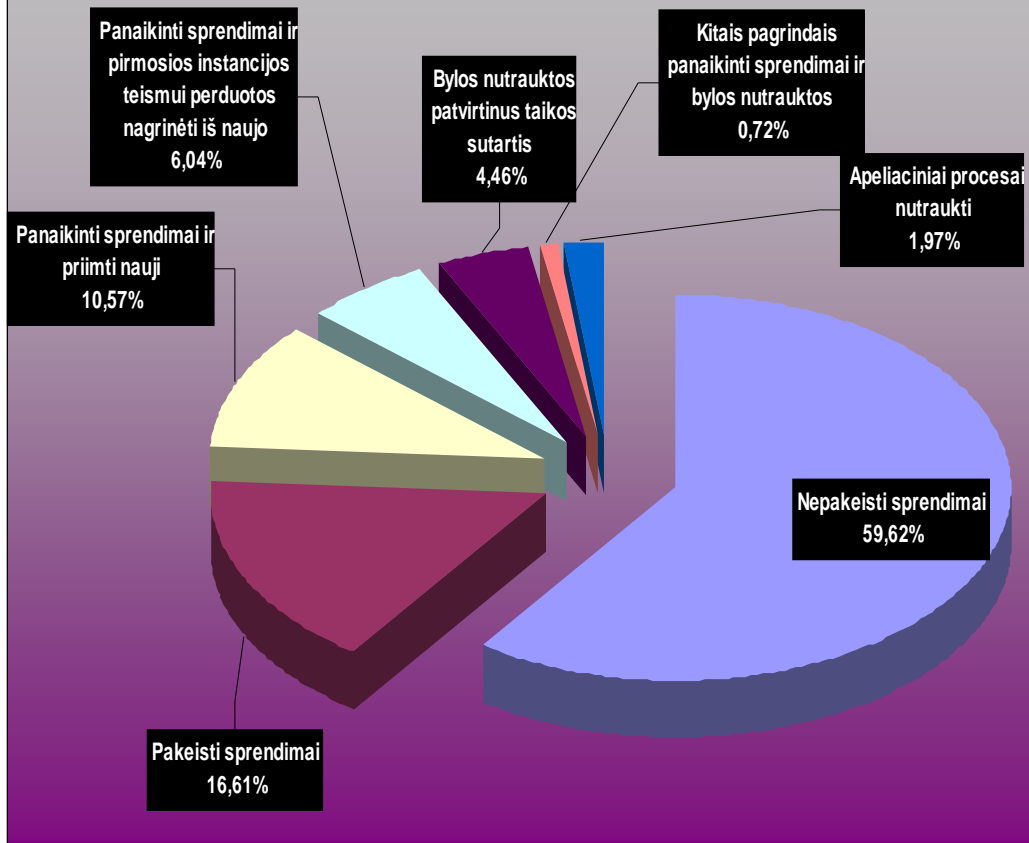
- 68 bylose nutraukė, nes šalys sudarė taikos sutartis (2012 metais – 35 bylas, 2011 metais – 53 bylas, 2010 metais – 50 bylų, 2009 metais – 47 bylas, 2008 metais – 38 bylas, 2007 metais – 29 bylas, 2006 metais – 15 bylų);

- 30 civilinėse bylose apeliacinius procesus nutraukė (2012 metais – 28 bylose, 2011 metais – 34 bylose, 2010 metais – 28 bylose, 2009 metais – 19 bylų, 2008 metais – 12 civilinių bylų, 2007 metais – 9 civilinėse bylose, 2006 metais – 9 civilinėse bylose).

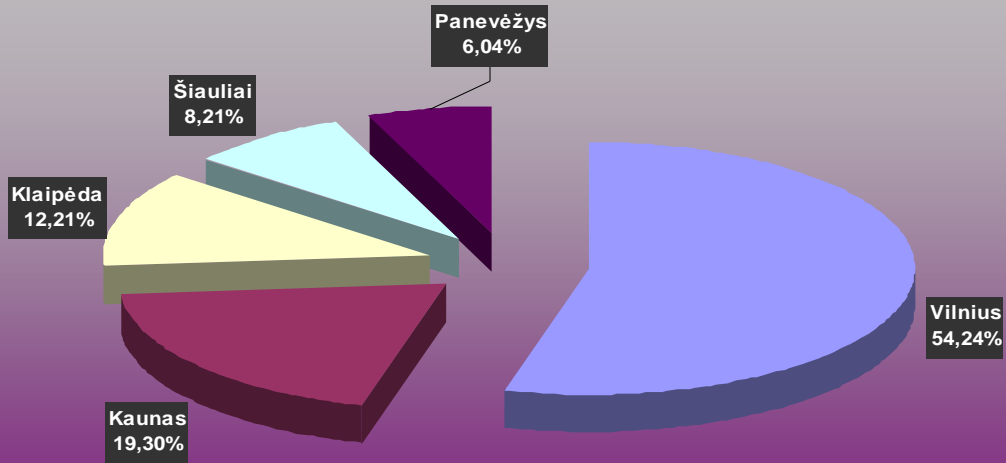
**STATISTINIŲ DUOMENŲ APIE LIETUVOS APELIACINIAME TEISME
IŠNAGRINĖTAS BYLAS 2013 METAIS PAGAL APELIACINIUS SKUNDUS
GRAFINIS ATVAIZDAVIMAS**

Teismas	CB skaičius, kuriuose dėl sprendimų paduoti apeliaciniai skundai	Nepakeistų sprendimų skaičius (proc. išraiška)	Pakeistų sprendimų skaičius (proc. išraiška)	Panaikinti sprendimai			Patvirtinus taikos sutartį panaikintų sprendimų skaičius (proc. išraiška)	Panaikintų sprendimų ir nutrauktų bylų skaičius (proc. išraiška)	Nutrauktų procesų skaičius (proc. išraiška)
				Priimtų naujų spren- dimų skaičius (proc. išraiška)	Pirmosios instancijos teismui iš naujo nagrinėti perduotų bylų skaičius (proc. išraiška)	Viso			
VAT	826	508 (61,50 %)	130 (15,74 %)	84 (10,17 %)	43 (5,21%)	127 (15,38 %)	38 (4,6 %)	7 (0,85 %)	16 (1,93 %)
KAT	294	172 (58,50 %)	49 (16,66 %)	31 (10,54 %)	20 (6,80 %)	51 (17,34%)	11 (3,74 %)	2 (0,68 %)	9 (3,06 %)
KLAT	186	102 (54,84 %)	40 (21,50 %)	19 (10,22%)	12 (6,45 %)	31 (16,67 %)	9 (4,84 %)	1 (0,54 %)	3 (1,61 %)
ŠAT	125	72 (57,60 %)	19 (15,20 %)	13 (10,40 %)	11 (8,8 %)	24 (19,2 %)	7 (5,6 %)	1 (0,8 %)	2 (1,6 %)
PAT	92	54 (58,70 %)	15 (16,30 %)	14 (15,22%)	6 (6,52 %)	20 (21,74 %)	3 (3,26 %)	0 (0,00 %)	0 (0,00 %)
VISO	1523	908 (59,63 %)	253 (16,61 %)	161 (10,57 %)	92 (6,04 %)	253 (16,61 %)	68 (4,46 %)	11 (0,72 %)	30 (1,97 %)

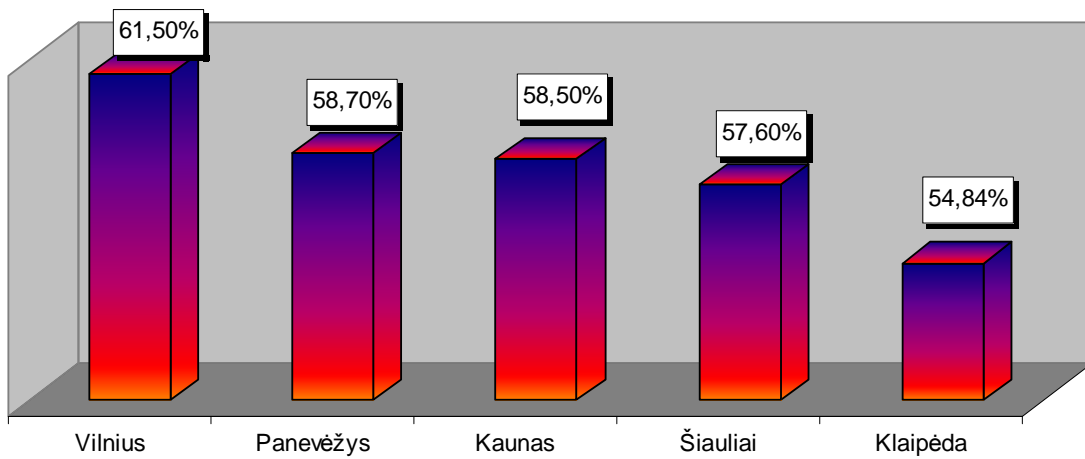
Lietuvos apeliaciniame teisme išnagrinėtos civilinės bylos pagal apeliacinius skundus

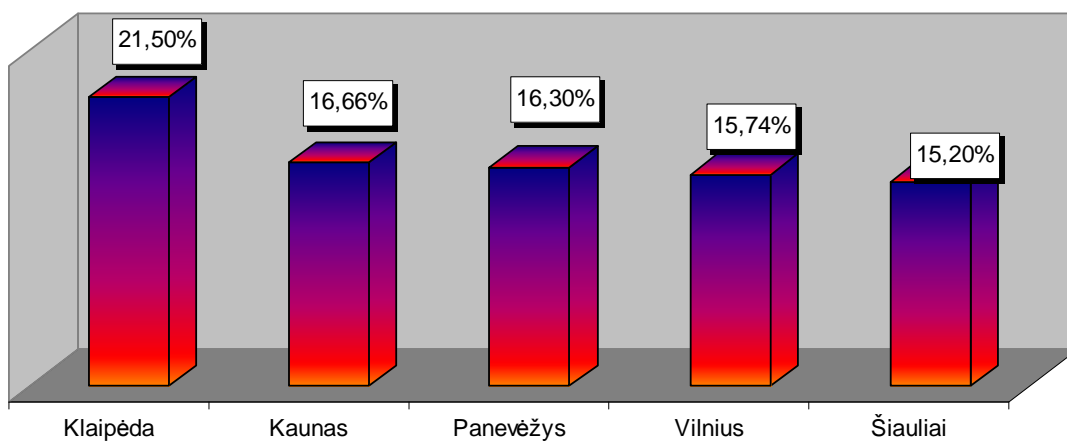
Išnagrinėtų bylų pagal apeliacinius skundus pasiskirstymas pagal apygardas

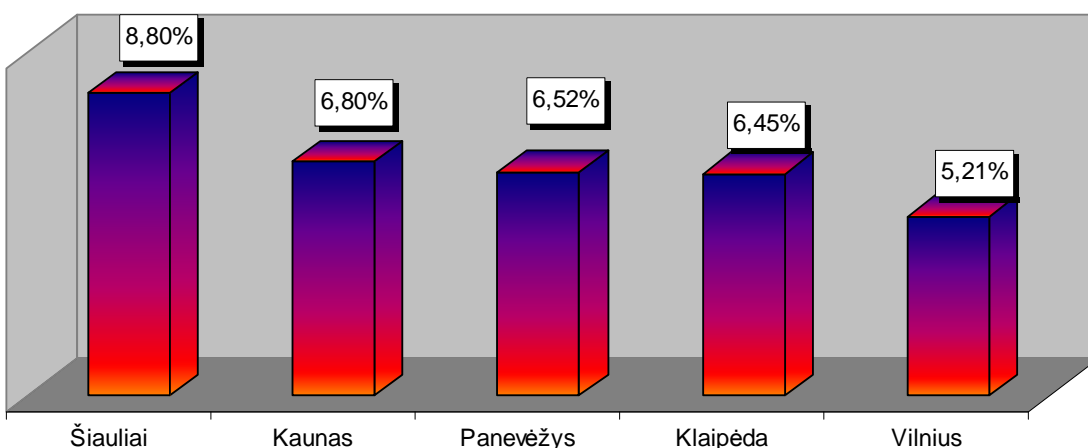
Nepakeistų sprendimų pasiskirstymas pagal apygardas

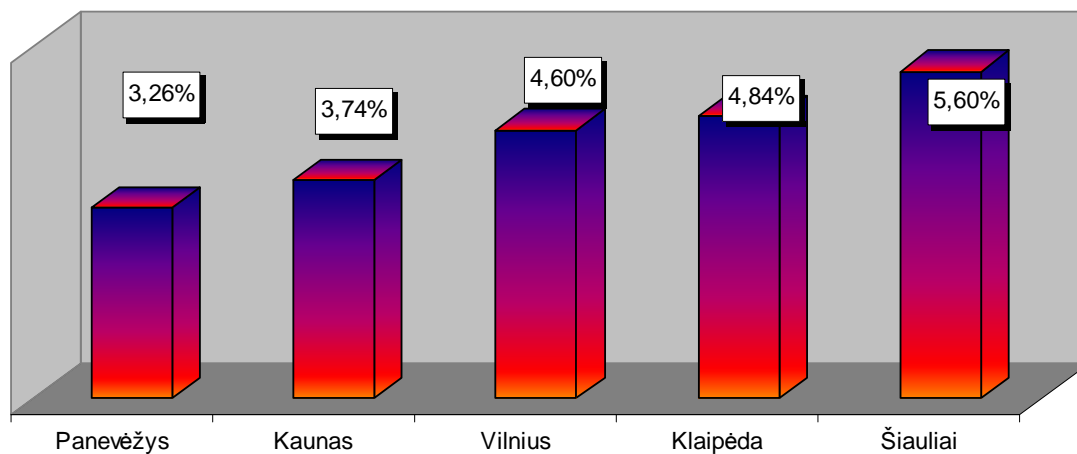
Pakeistų sprendimų pasiskirstymas pagal apygardas

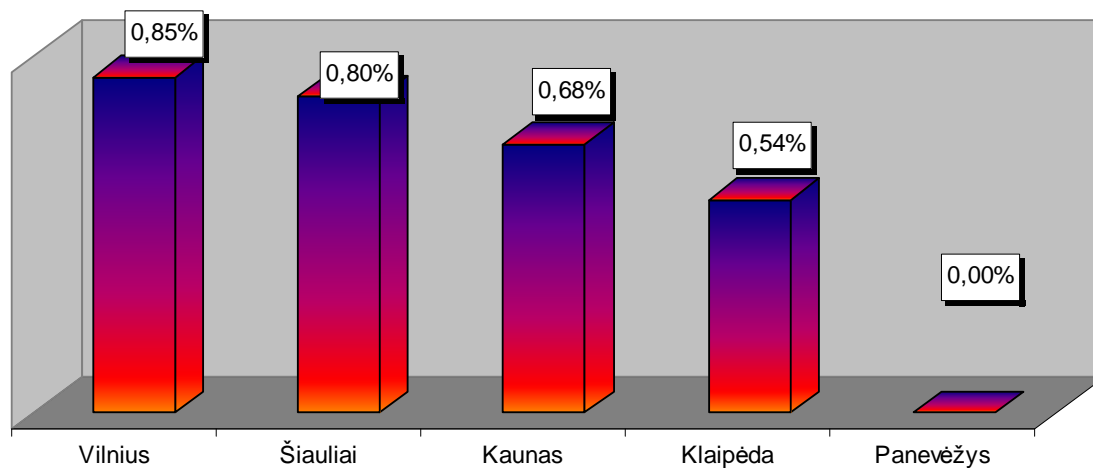
Panaikintų sprendimų ir pirmos instancijos teismui iš naujo nagrinėti perduotų bylų pasiskirstymas pagal apygardas

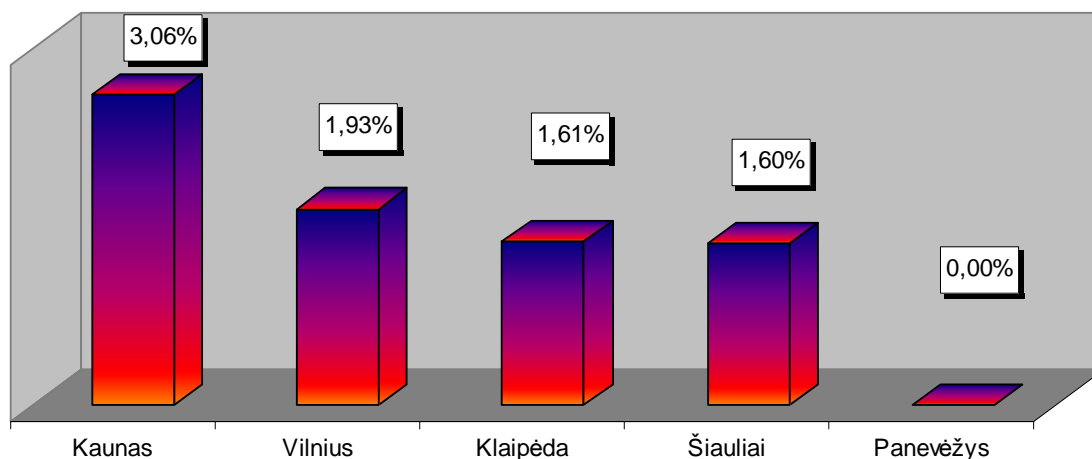
Patvirtinus taikos sutartį panaikintų sprendimų pasiskirstymas pagal apygardas

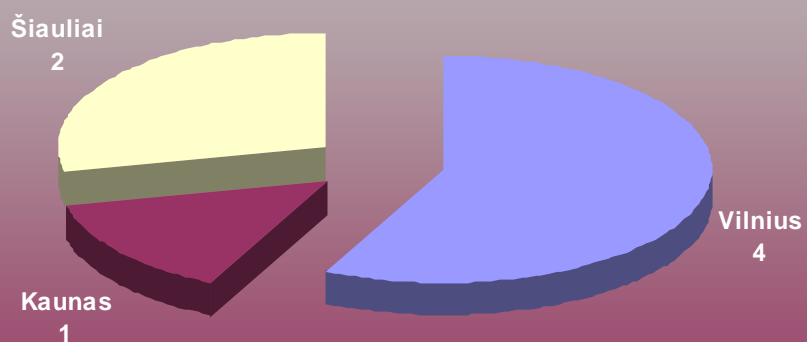
Kitais pagrindais panaikintų sprendimų ir nutrauktų bylų pasiskirstymas pagal apygardas

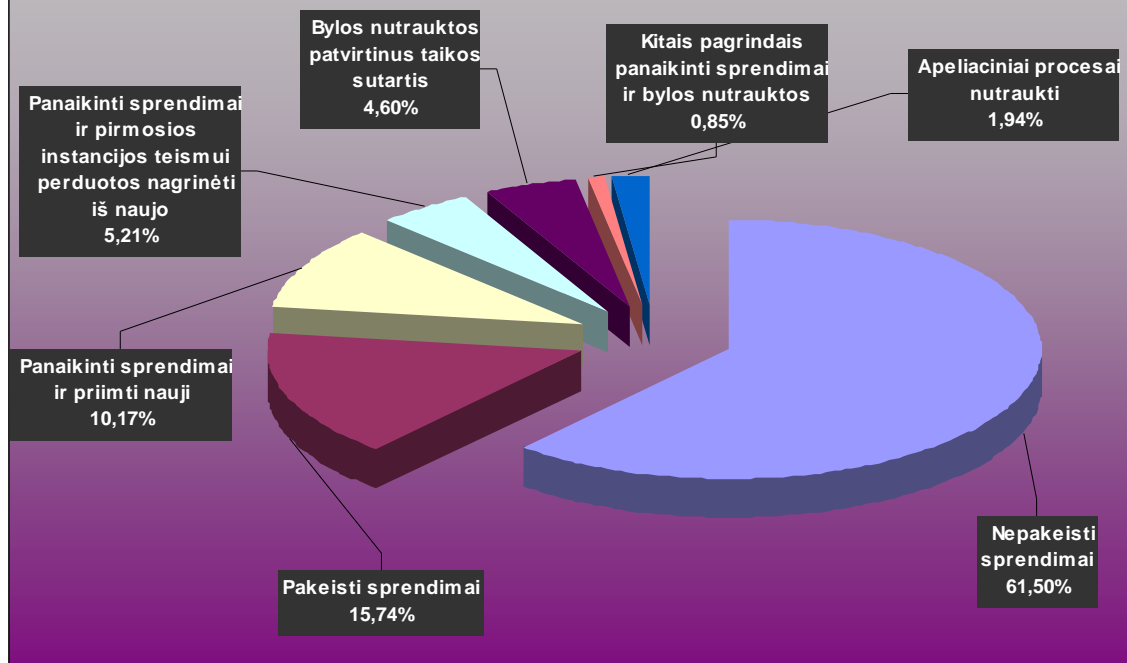
Nutrauktų apeliacinių procesų pasiskirstymas pagal apygardas

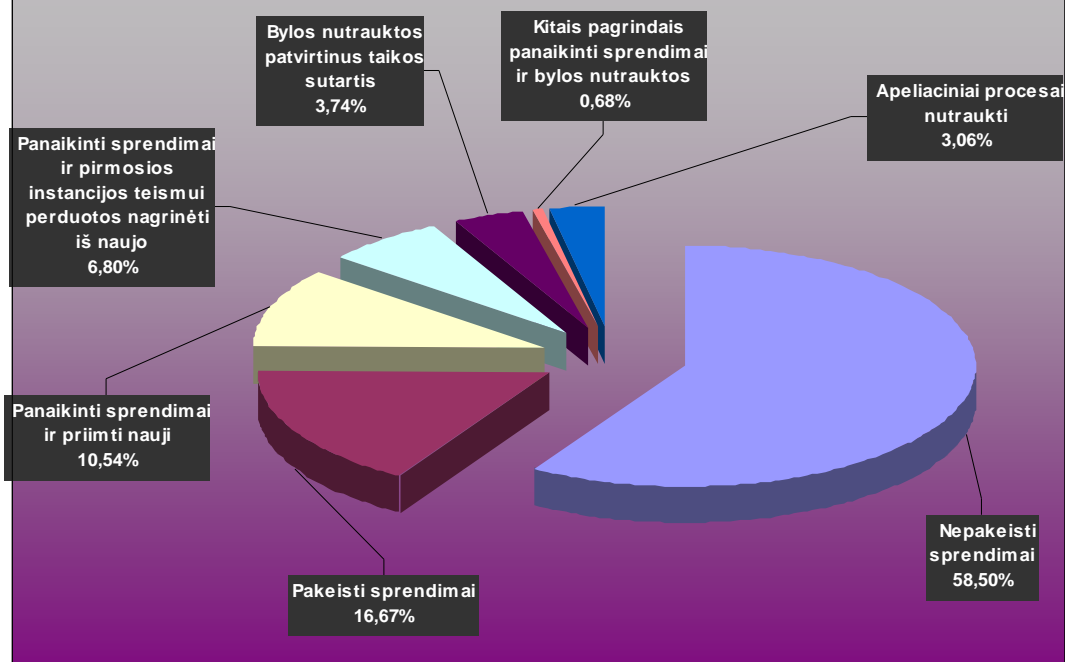
Sprendimas panaikintas ir byla perduota nagrinėti iš naujo, dėl absoliučių sprendimo negaliojimo pagrindų

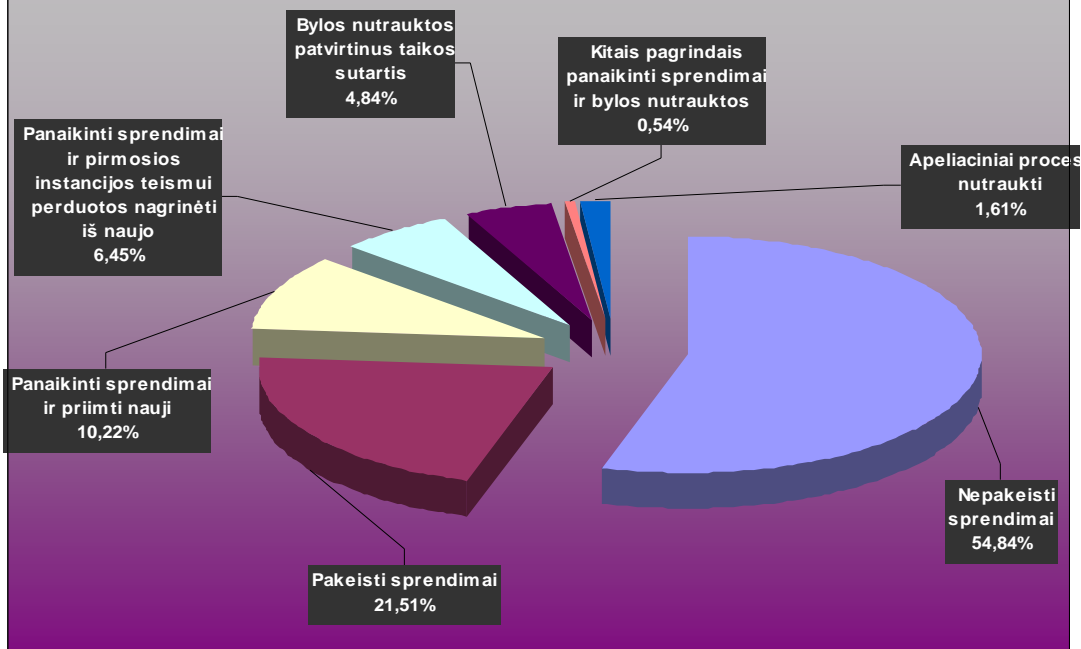
Vilniaus apygardos teismas

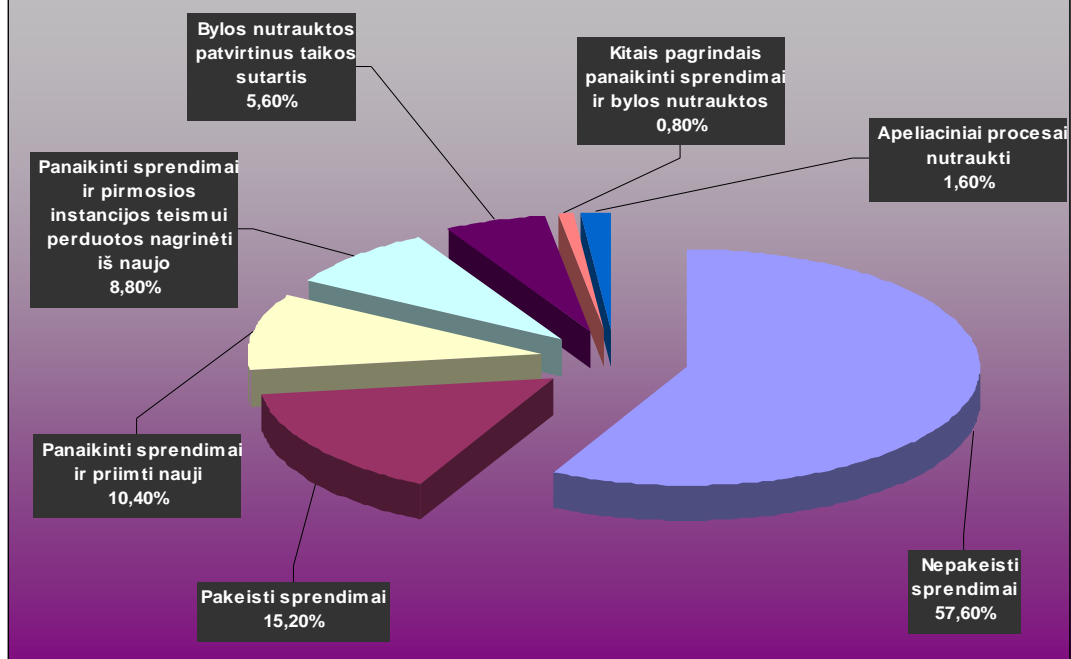
Kauno apygardos teismas

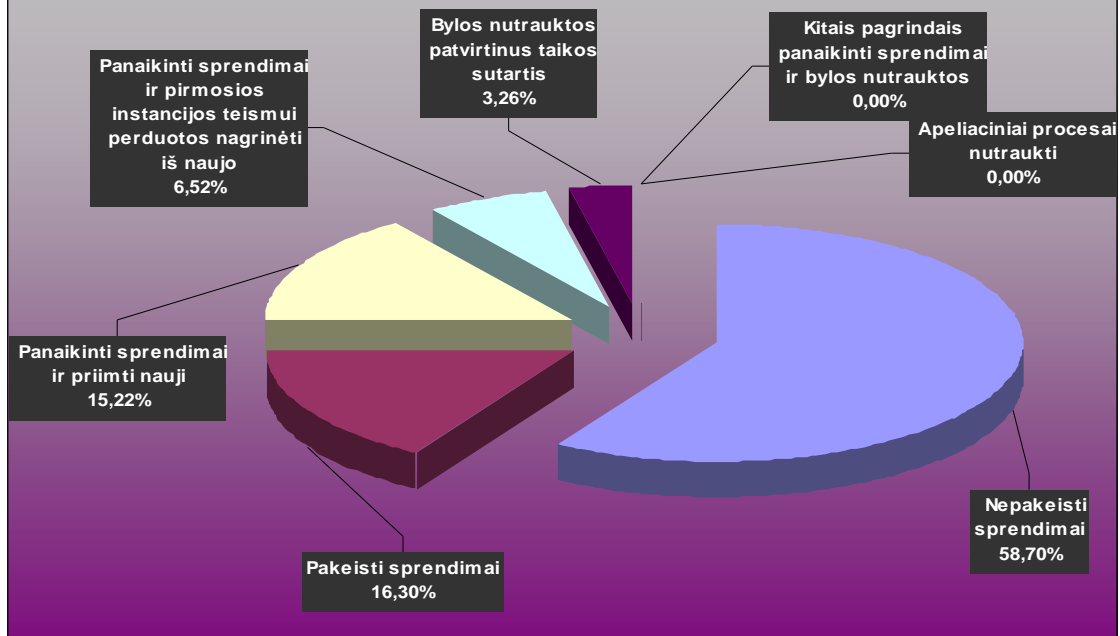
Klaipėdos apygardos teismas

Šiaulių apygardos teismas

Panevėžio apygardos teismas

Civilinių bylų pagal atskiruosius skundus nagrinėjimo Lietuvos apeliaciniame teisme 2013 metais rezultatai

Lietuvos apeliaciniame teisme 2013 metais buvo išnagrinėta 2695 civilinės bylos (2012 metais – 1831, 2011 metais – 2787 civilinių bylų, 2010 metais – 1805 civilinės bylos, 2009 metais – 1606 civilinės bylos, 2008 metais – 1045 civilinės bylos, 2007 metais – 847 civilinės bylos, 2006 metais – 722 civilinės bylos) pagal atskiruosius skundus.

Lietuvos apeliacinio teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos, išnagrinėjusios iš esmės civilines bylas pagal paduotus atskiruosius skundus, iš 2535 pagal atskiruosius skundus iš esmės išnagrinėtų civilinių bylų :

- 1821 byloje pirmosios instancijos teismo nutartį paliko nepakeistą (2012 metais – 1152 byloje, 2011 metais - 1628 byloje, 2010 metais – 1002 byloje, 2009 metais – 932 byloje, 2008 metais – 583 byloje, 2007 metais – 486 byloje);

- 289 byloje pirmosios instancijos teismo nutartis panaikino ir klausimus išsprendė iš esmės (2012 metais – 214 bylų, 2011 metais – 452 byloje, 2010 metais – 270 byloje, 2009 metais – 249 byloje, 2008 metais – 169 byloje, 2007 metais – 121 byloje, 2006 metais – 94 byloje);

- 246 byloje nutartis panaikino ir klausimus perdavė nagrinėti iš naujo pirmosios instancijos teismams (2012 metais – 195 byloje, 2011 metais – 278 byloje, 2010 metais – 253 byloje, 2009 metais – 208 byloje, 2008 metais – 169 byloje, 2007 metais – 153 byloje, 2006 metais – 130 bylų);

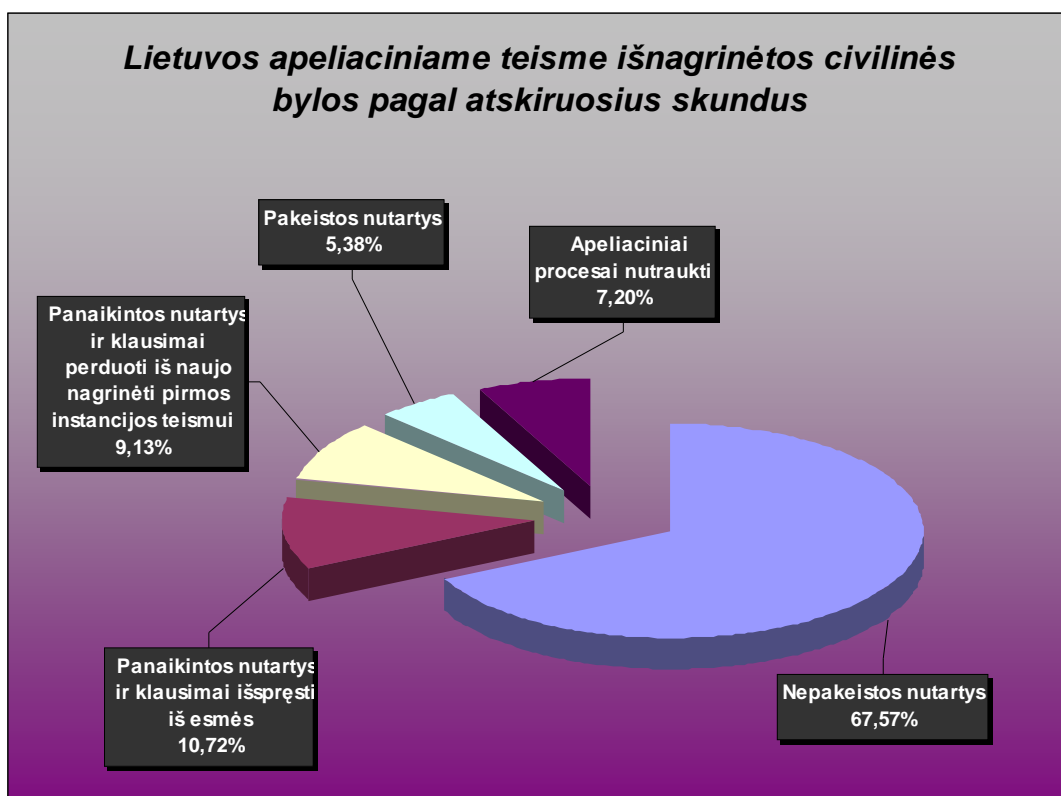
- 145 bylų nutartis pakeitė, (2012 metais – 96 byloje, 2011 metais – 169 byloje, 2010 metais – 88 byloje, 2009 metais – 83 byloje, 2008 metais – 72 byloje, 2007 metais – 30 byloje, 2006 metais – 40 bylų);

- 194 civilinėse byloje apeliacinius procesus nutraukė (2012 metais – 174 byloje, 2011 metais – 260 bylų, 2010 metais – 192 byloje, 2009 metais – 134 byloje, 2008 metais – 62 civilinėse byloje, 2007 metais – 37 civilinėse byloje, 2006 metais – 53 civilinėse byloje).

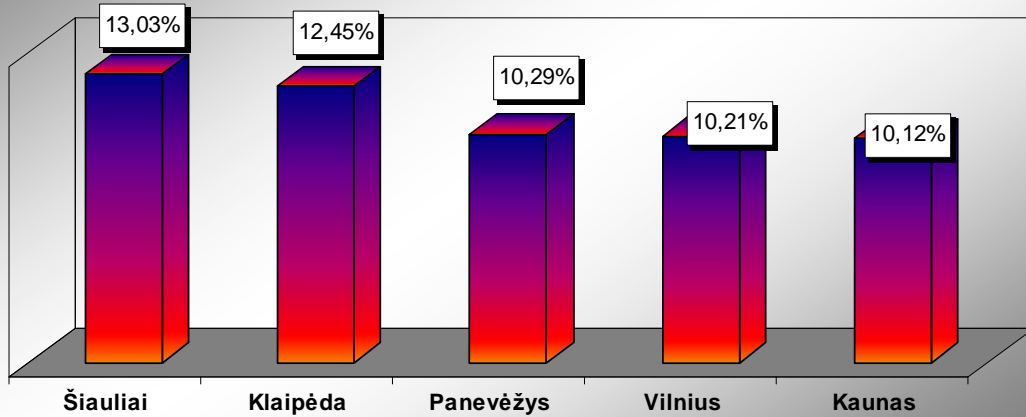
Teismas	CB skaičius, kuriose paduoti atskirieji skundai	Paliktų nepakeistų nutarčių skaičius (proc. išraiška)	Panaikintos nutartys			Pakeistų nutarčių skaičius (proc. išraiška)	Nutrauktų procesų skaičius (proc. išraiška)
			Priimtų naujų nutarčių skaičius (proc. išraiška)	Pirmosios instancijos teismui iš naujo nagrinėti perduotų bylų skaičius (proc. išraiška)	Viso		
VAT	1411	966 (68,46 %)	144 (10,21 %)	122 (8,65 %)	266 (18,86 %)	89 (6,31 %)	90 (6,37 %)
KAT	534	367 (68,72 %)	54 (10,12 %)	53 (9,92 %)	107 (20,04 %)	24 (4,50 %)	36 (6,74 %)
KIAT	337	217 (64,39 %)	42 (12,45 %)	34 (10,10 %)	76 (23,87 %)	16 (4,75 %)	28 (8,31 %)

ŠAT	238	160 (67,23 %)	31 (13,03 %)	21 (8,82 %)	52 (21,85 %)	10 (4,20 %)	16 (6,72 %)
PAT	175	111 (63,43%)	18 (10,29 %)	16 (9,14 %)	34 (19,43 %)	6 (3,43 %)	24 (13,71 %)
VISO	2695	1821 (67,57 %)	289 (10,72 %)	246 (9,13 %)	535 (19,85 %)	145 (5,38 %)	194 (7,20 %)

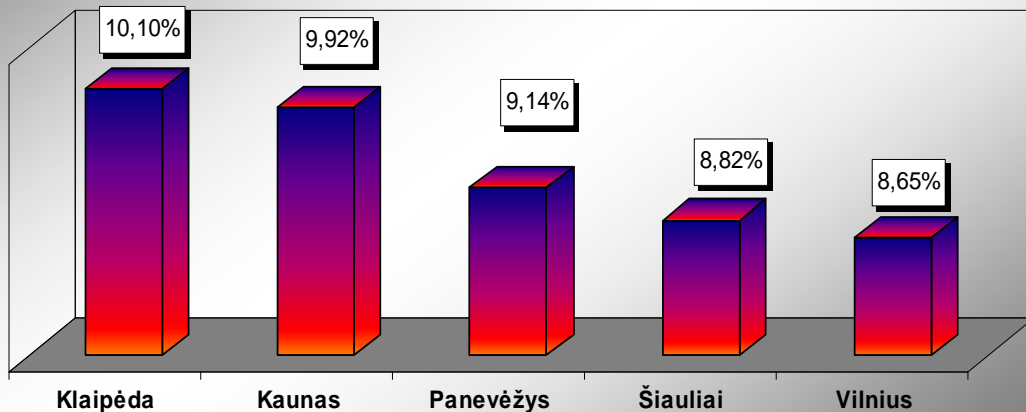
**STATISTINIŲ DUOMENŲ APIE LIETUVOS APELIACINIAME TEISME
IŠNAGRINĖTAS BYLAS 2013 METAIS PAGAL ATSKIRUOSIUS
SKUNDUS GRAFINIS ATVAIZDAVIMAS**

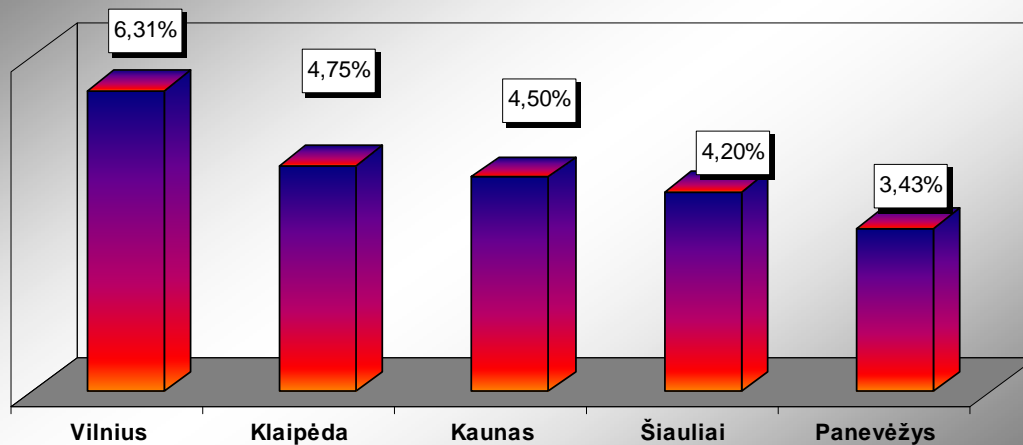
Panaikintų nutarčių ir iš esmės išspręstų klausimų pasiskirstymas pagal apygardas

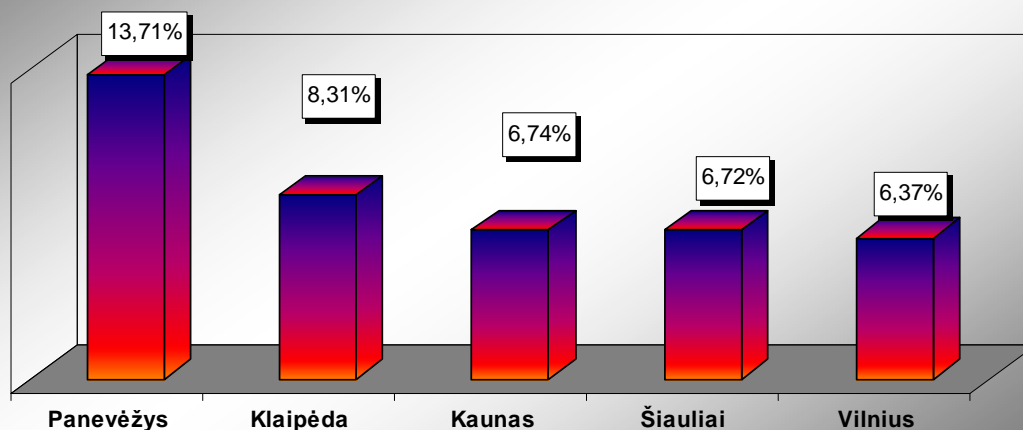
Panaikintų nutarčių ir klausimų perduotų nagrinėti iš naujo pirmos instancijos teismui pagal apygardas

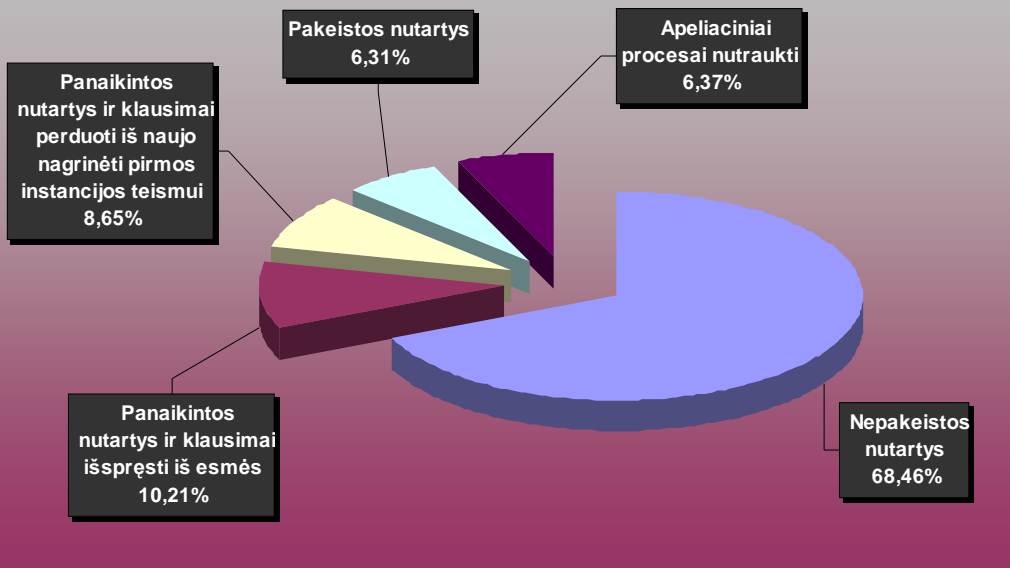
Pakeistų nutarčių pasiskirstymas pagal apygardas

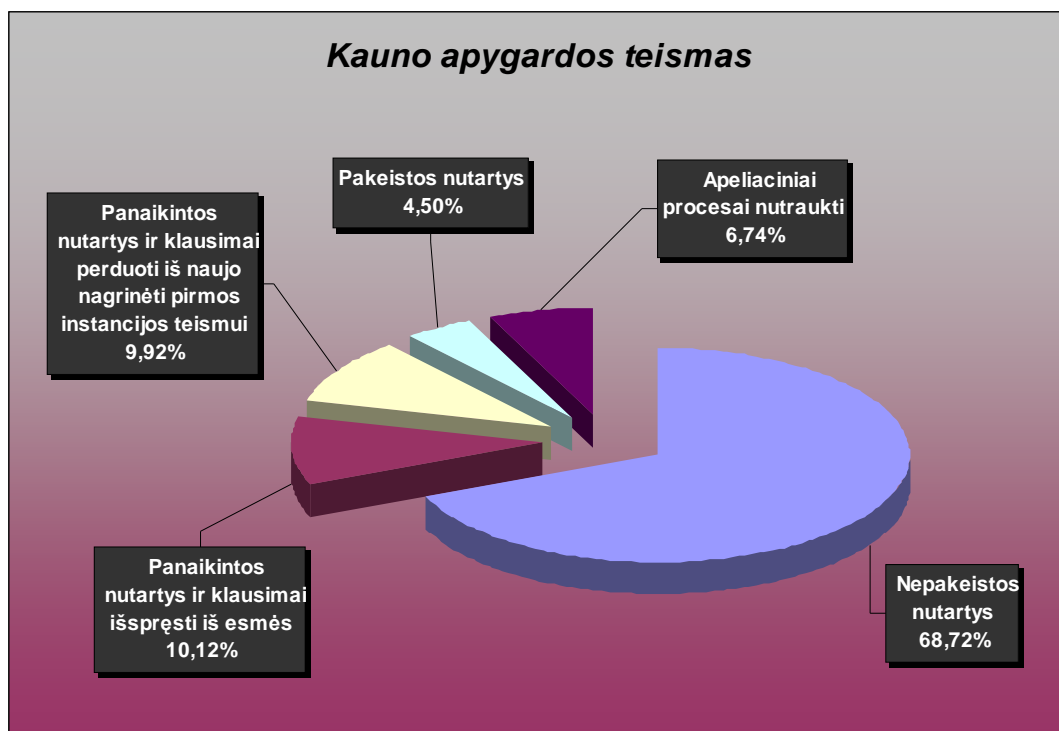
Nutrauktų apeliacinių procesų pasiskirstymas pagal apygardas

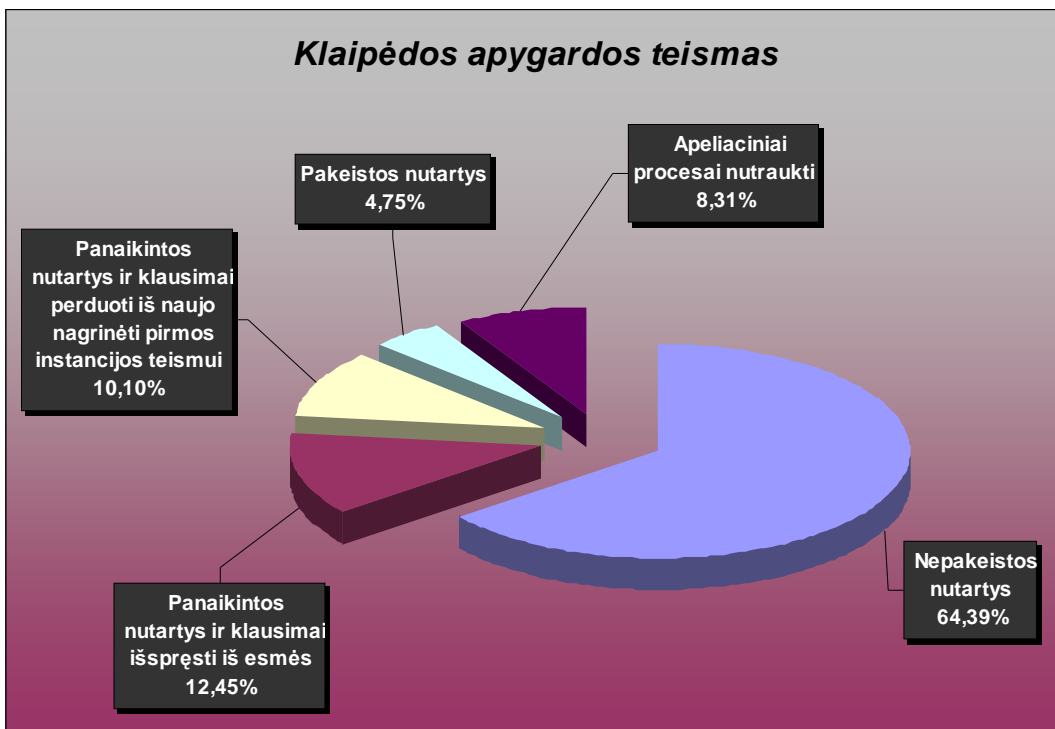
Vilniaus apygardos teismas

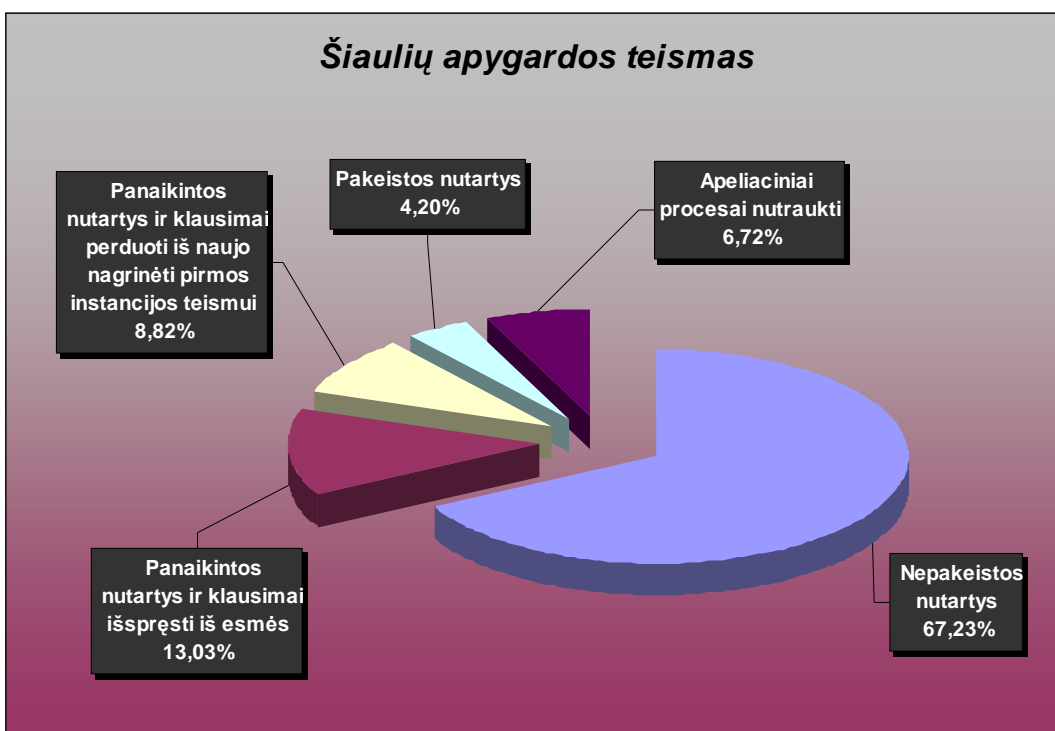
Kauno apygardos teismas

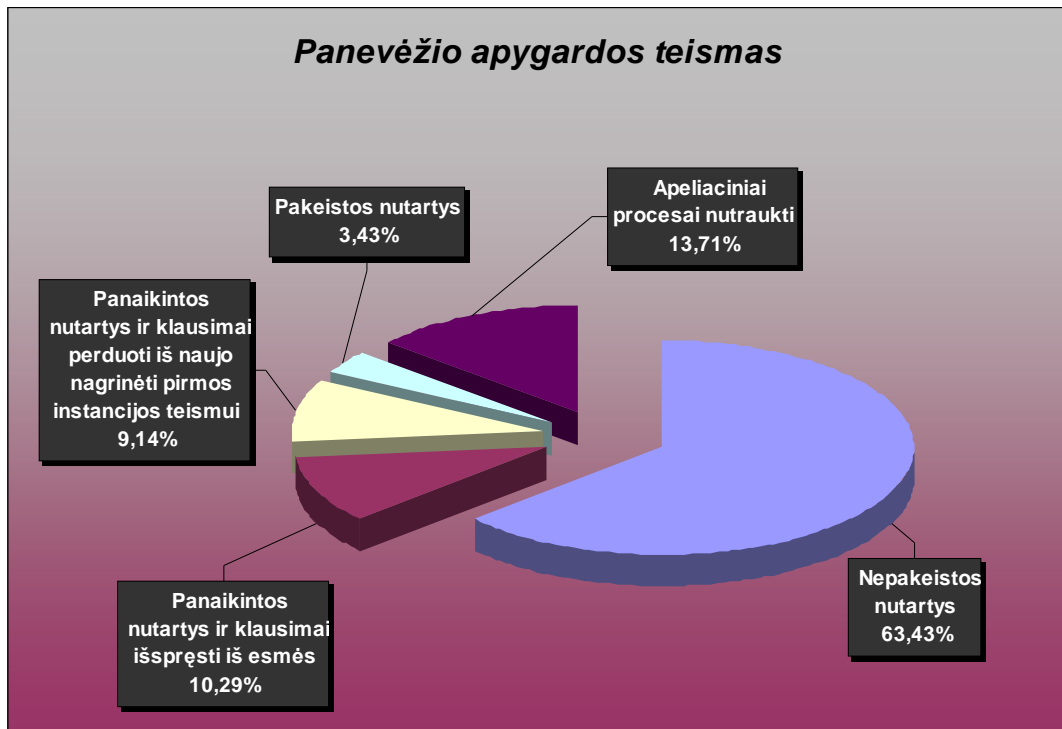

Klaipėdos apygardos teismas

Šiaulių apygardos teismas

Civilinių bylų pagal prašymus dėl užsienio teismų arba arbitražų sprendimų pripažinimo ir leidimo vykdyti Lietuvos Respublikoje nagrinėjimo Lietuvos apeliaciniame teisme 2013 metais rezultatai

Lietuvos apeliaciniame teisme 2013 metais buvo išnagrinėtos 66 civilinės bylos (2012 metais – 87 civilinės bylos, 2011 metais – 258 civilinės bylos, 2010 metais – 203 civilinės bylos, 2009 metais – 191 civilinė byla, 2008 metais – 171 civilinė byla, 2007 metais – 168 civilinės bylos, 2006 metais – 111 civilinių bylų) pagal prašymus dėl užsienio teismų arba arbitražų sprendimų pripažinimo ir leidimo vykdyti Lietuvos Respublikoje. Išnagrinėjus šias bylas:

- 17 bylose (2012 metais - 6 bylose, 2011 metais -80 bylų, 2010 metais – 67 bylose, 2009 metais – 94 bylose, 2008 metais – 75 bylose, 2007 metais – 82 bylose) prašymus tenkino ir sprendimus pripažino;
- 34 bylose (2012 metais – 63 bylose, 2011 metais – 54 bylose, 2010 metais – 67 bylose, 2009 metais – 63 bylose, 2008 metais – 61 bylose, 2007 metais – 49 bylose) prašymus tenkino ir sprendimus pripažino ir leido vykdyti, 3 bylose sprendimus leido vykdyti;
- 4 bylose (2012 metais – 6 bylose, 2011 metais – 95 bylose, 2010 metais – 46 bylose, 2009 metais – 9 bylose, 2008 metais – 7 bylose, 2007 metais – 8 bylose, 2006 metais – 10 bylų) prašymus atmetė ir sprendimus atsisakė pripažinti ir leisti vykdyti;
- 2 bylose (2012 metais – 6 bylose, 2011 metais – 11 bylų, 2010 metais – 14 bylų, 2009 metais – 14 bylų, 2008 metais – 16 bylų, 2007 metais – 12 bylų, 2006 metais – 4 bylose) prašymus paliko nenagrinėtus;

- 3 bylose (2012 metais – 2 bylose, 2011 metais – 6 bylose, 2010 metais – 5 bylose, 2009 metais – 9 bylose, 2008 metais – 9 bylose, 2007 metais – 4 bylose, 2006 metais – 4 bylose) prašymus grąžino pareiškėjams;
3 bylos (2012 metais – 4 bylos, 2011 metais – 8 bylos, 2010 metais – 4 bylos) buvo nutrauktos.

LIETUVOS APELIACINIAME TEISME 2013 M. IŠNAGRINĖTŲ BYLŲ DINAMIKA

